

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi eräiden valtion omistamien alueiden muodostamisesta kansallispuistoiksi ja luonnonpuistoiksi sekä laiksi eräiden uusien luonnonsuojelualueiden perustamisesta valtionmaille annetun lain muuttamisesta.

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ.

Esityksen tarkoituksena on perustaa valtion omistamille alueille 11 uutta kansallispuistoa ja 5 uutta luonnonpuistoa sekä laajentaa kuutta olemassa olevaa kansallispuistoa ja neljää luonnonpuistoa. Esityksellä toteutettaisiin osittain valtioneuvoston 24. 2. 1978 tekemä maamme kansallis- ja luonnonpuistoverkon kehittämistä koskeva periaatepäätös. Perustettaviksi esitetään Itäisen Suomenlahden, Isojärven, Seitsemisen, Helvetinjärven, Lauhanvuoren, Kauhanen-Pohjankankaan, Salamajärven, Patvinsuon, Tiilikjärven, Hiidenportin ja Riisitunturin kansallispuistot sekä Koivusuon, Olvassuon, Pelson, Sakerijärven ja Värriön luonnonpuistot. Lisäksi esitetään Liesjärven, Pyhä-

Häkin, Linnansaaren, Oulangan, Pyhätunturin ja Lemmenjoen kansallispuistoja samoin kuin Vaskijärven, Paljakan, Runkauksen ja Kevon luonnonpuistoja laajennettaviksi. Esityksen mukaiset suojeltavat alueet käsittävät noin 224 500 hehtaaria valtion omistamia maa-alueita ja ne sijaitsevat oheiseen karttapiirroksen merkityillä alueilla. Tästä määrästä on noin 55 400 hehtaaria jo metsähallituksen päätöksellä rauhoitettuja eriasteisia suojelualueita, lakialueita tai valtiolle nimenomaisesti luonnonsuojelutarkoitukseen hankittuja alueita. Esitykseen sisältyy eräitä vähäisiä vuoden 1956 kansallis- ja luonnonpuistolain tarkistuksia.

YLEISPERUSTELUT.

1. Esityksen yhteiskunnallinen merkitys.

Näytteiden säilyttämistä Suomen alkuperäisestä luonnosta on pidettävä erittäin tärkeänä, koska ihmisen luontoa muuttava toiminta on aiheuttamassa sen, että alkuperäinen luontomme on vaarassa hävitä ilman nimenomaisia suojelutoimenpiteitä. Suomen alkuperäistä luontoa edustavan luonnonsuojelualueverkon rungon muodostavat kansallis- ja luonnonpuistot. Kansallis- ja luonnonpuistoja muodostamalla on mahdollista säilyttää sellaisia ekosysteemejä ja harvinaisia kasvi- tai eläinlajeja, jotka muutoin todennäköisesti häviäisivät maastamme. Kansallispuistoilla on lisäksi erikoisina luonnonnä-

tävyysinä huomattavaa merkitystä muun muassa virkistykseen ja yleisen luonnonharrastuksen kannalta. Kansallis- ja luonnonpuistojen perustaminen ei kuitenkaan toisaalta poista tarvetta muun tyyppisten suojelualueiden perustamiseen.

Sen seikan harkinta, missä määrin edellä tarkoitettuja suojelualueita pitäisi maahamme yleensä perustaa, riippuu yhtäältä luonnon monimuotoisuudesta ja toisaalta ihmisen luontoa muuttavan toiminnan vaikutusten voimakkuudesta. Tästä johtuen ei ole mahdollista yksityiskohtaisesti arvioida tarvittavien kansallis- ja luonnonpuistojen laajuutta ja määrää. Kansallis- ja luonnonpuistoissa tulisi kuitenkin olla edustettuina kullekin luonnonmaakunnalle tyypillisiä ekosysteemejä, luonnotyyppejä ja mai-

semakokonaisuuksia. Käytännössä tämä merkitsee sitä, että näillä alueilla tulisi olla edustettuna muun muassa metsä-, suo-, vesi- ja tunturikasvillisuus, erilaiset vesistötyypit, meren ja sisäjärvien rannat, kallioperän muodot ja muut geologiset muodostumat. Niin ikään tulisi sekä tyypillisen että harvinaisen eläimistön olla niissä edustettuna.

Esityksen tarkoituksena on osaltaan toteuttaa edellä mainittuja kansallis- ja luonnonpuistoverkon kehittämiselle asetettavia vaatimuksia. Kun kansallis- ja luonnonpuistoja voidaan perustaa vain valtion omistamille alueille, rajoittaa tämä jossain määrin mahdollisuuksia puistoalueen tarkoituksenmukaisen kokonaisuuden saavuttamiseksi eräissä tapauksissa. Toisaalta luonnonsuojelun kannalta tärkeitä alueita on jo usean vuoden ajan hankittu valtion omistukseen ja ostotoimintaa on tarkoitus edelleen jatkaa muun muassa kansallis- ja luonnonpuistoverkon kehittämisen tarpeisiin. Tarkoituksena on, että kuhunkin luonnonmaakuntaan voitaisiin perustaa riittävä määrä kansallis- ja luonnonpuistoja, joilla olisivat edustettuina luonnonsuojelun kannalta huomattavimmat kohteet.

Nyt kyseessä olevan esityksen toteuttaminen merkitsisi sitä, että uudet puistoalueet täydentäisivät merkittävällä tavalla eteläisen Suomen, erityisesti sen länsiosien kansallis- ja luonnonpuistoverkkoa. Edellä todetusta huolimatta kansallis- ja luonnonpuistoverkko jäisi maan eteläpuoliskon osalta edelleen puutteelliseksi. Alueverkkoa onkin tarkoitus tältä osin täydentää, mutta täydentäminen edellyttää ensi vaiheessa sitä, että luonnonsuojelun kannalta tärkeitä alueita saadaan riittävässä määrin hankituksi valtion omistukseen. Sitä vastoin Pohjois-Suomen, erityisesti Lapin osalta jää seuraavaan toteuttamisvaiheeseen eräitä merkittäviä valtion omistuksessa olevia luonnonalueita, joskin myös nyt perustettaviksi ehdotettuja puistoalueita on pidettävä luonnonsuhteiltaan erityisen arvokaina.

2. Nykyinen tilanne ja asian valmistelu.

2.1. Nykyinen tilanne.

Luonnonsuojelulain mukaisten luonnonsuojelualueiden yhteinen maapinta-ala on 331 660 ha. Pinta-ala jakautuu erityyppisten luonnonsuojelualueiden kesken siten, että kansallispuistoalueita on yhteensä 236 970 ha, luonnonpuis-

toalueita 85 880 ha ja muita luonnonsuojelualueita 8 810 ha. Valtaosa kaikista luonnonsuojelualueista on perustettu valtion omistamille alueille.

Lisäksi on metsähallituksen päätöksellä muodostettu suojelualueiksi aarnialueita 78 860 ha, luonnonhoitometsiä 164 160 ha ja ojitusrauhotusalueita 84 810 ha. Metsähallituksen päätöksellä muodostettujen suojelualueiden yhteispinta-ala on 327 830 ha. Luonnonsuojelulain mukaisten luonnonsuojelualueiden ja metsähallituksen päätöksellä perustettujen suojelualueiden yhteispinta-ala on 659 490 ha.

Pääosa luonnonsuojelualueista sijaitsee Pohjois-Suomessa, lähinnä Lapin läänissä, missä suurin osa valtionmaistakin sijaitsee. Kansallis- ja luonnonpuistojen maapinta-ala on Lapin läänissä 303 900 ha eli 94 % puistojen kokonaismaapinta-alasta. Metsähallituksen päätöksellä perustetut suojelualueet sijaitsevat niin ikään pääosin Pohjois-Suomessa.

Lähes kaikki nykyiset kansallis- ja luonnonpuistot on perustettu 18 päivänä helmikuuta 1938 annetulla lailla eräiden luonnonsuojelualueiden perustamisesta valtionmaille (83/38) ja 21 päivänä joulukuuta 1956 annetulla lailla eräiden uusien luonnonsuojelualueiden perustamisesta valtionmaille (634/56). Poikkeuksina edellä mainituista on Karkalin luonnonpuisto perustettu 24 päivänä heinäkuuta 1964 annetulla lailla Karkalin luonnonpuistosta (432/64) ja Lemmenjoen kansallispuistoa laajennettu 5 päivänä maaliskuuta 1971 annetulla lailla eräiden uusien luonnonsuojelualueiden perustamisesta valtionmaille annetun lain muuttamisesta (204/71). Lisäksi on pinta-alaltaan verraten suppeita luonnonsuojelualueita muodostettu asetusteitse valtionmaille.

2.2. Muutoksen syyt.

Nykyisiä kansallis- ja luonnonpuistoja vuosi-na 1938 ja 1956 perustettaessa ei ihmisen luontoon kohdistama toiminta ollut niin laajamittaista kuin nyt eikä luonnonsuojelualueiden perustamisen tarve tämän vuoksi ollut niin suuri kuin nykyisin. Kun tuolloin ei liioin osattu riittävästi ennakoita tulevaa kehitystä, jäi kansallis- ja luonnonpuistoverkko nykytilanteen kannalta katsottuna puutteelliseksi. Erityisesti kansallis- ja luonnonpuistojen alueellinen edustavuus jäi vajavaiseksi, koska merkittävimmät puistot perustettiin Pohjois-Suomeen.

Metsähallituksen omilla päätöksillä peruste-

tuilla suojelualueilla on merkittäväällä tavalla voitu korvata luonnonsuojelulain mukaisen suojelualueverkon puutteita. Näiden alueiden osalta ei metsähallituksen päätöksellä kuitenkaan voida saattaa voimaan yhtä sitovia rauhoitusmääräyksiä kuin lain nojalla, minkä vuoksi rauhoituksen perustumista metsähallituksen päätöksiin ei tärkeimpien luonnonsuojelukohteiden osalta voida pitää riittävänä. Tämän vuoksi esitetään nyt osasta edellä tarkoitettuja alueita muodostettavaksi luonnonsuojelulain mukaisia kansallis- ja luonnonpuistoja.

2.3. Valmisteluvaiheet.

Ympäristönsuojelun neuvottelukunta teki 28 päivänä helmikuuta 1973 ehdotuksensa Suomen kansallispuistoverkon kehittämiseksi. Ehdotuksen mukaan maahamme olisi perustettu 36 uutta kansallispuistoa ja 8 kansallispuistoa olisi laajennettu. Asian jatkovalmistelua varten valtioneuvosto asetti 24 päivänä tammikuuta 1974 kansallispuistokomitean laatimaan yksityiskohtaisen ehdotuksen valtakunnallisesta kansallispuistoverkosta. Komitea ehdotti 27 päivänä lokakuuta 1976 valmistuneessa mietinnössään perustettavaksi 42 uutta kansallispuistoa ja 16 uutta luonnonpuistoa sekä laajennettavaksi 9 kansallispuistoa ja 6 luonnonpuistoa. Komitean ehdottamien puistoalueiden kokonaispinta-ala oli 1 161 000 hehtaaria. Komitean ehdotuksen ja siitä hankittujen lausuntojen perusteella valtioneuvosto teki 24 päivänä helmikuuta 1978 periaatepäätöksen kansallis- ja luonnonpuistoverkoston kehittämiseksi. Tämän päätöksen mukaan perustetaan 17 uutta kansallispuistoa ja 7 uutta luonnonpuistoa sekä laajennetaan 6 kansallispuistoa ja 4 luonnonpuistoa. Periaatepäätökseen sisältyvien alueiden kokonaispinta-ala oli puolestaan 287 900 hehtaaria. Maa- ja metsätalousministeriö asetti 15 päivänä toukokuuta 1978 työryhmän laatimaan valtioneuvoston periaatepäätökseen sisältyvien kansallis- ja luonnonpuistojen rajausehdotukset, joihin sisältyneet rajaukset maa- ja metsätalousministeriö vahvisti 19.2.1979 käytettäväksi lainsäädännöllisen jatkovalmistelun perustana.

Esitys perustuu edellä mainittuun valtioneuvoston periaatepäätökseen ja rajausten osalta kansallis- ja luonnonpuistojen rajaustyöryhmän ehdotukseen. Valtioneuvoston periaatepäätöksessä mainituista alueista jää tässä vaiheessa osa esityksen ulkopuolelle. Tämä johtuu siitä, että eräiden alueiden osalta valtion maanomistus

ei ole riittävän suuri. Eräät periaatepäätöksen tarkoittamat valtion omistuksessa olevat alueet on esityksessä jätetty pois lähinnä niiden käyttöä koskevien epäselvyyksien johdosta. Yhden alueen osalta valtioneuvosto on lykännyt päätöksen voimaantuloa.

3. Esityksen organisatoriset vaikutukset.

Esityksen tarkoittamat uudet kansallis- ja luonnonpuistot olisivat metsähallituksen hallinnassa. Ehdotetuista kansallis- ja luonnonpuistojen laajennuksista olisi Pyhätunturin kansallispuiston laajennusalue metsäntutkimuslaitoksen ja muut laajennusalueet metsähallituksen hallinnassa. Suojelualueiden muodostamisella ei siten sinänsä ole välittömiä organisatorisia vaikutuksia, koska alueet pääosin jo nyt kuuluvat sanotuille virastoille. Kansallis- ja luonnonpuistojen käyttöä on kuitenkin tarkoitus kehittää ja alueilla kävijöille järjestää nykyistä enemmän palveluja, mistä aiheutuu henkilökunnan tarpeen kasvua ja mahdollisesti eräitä vähäisiä organisatorisia muutoksia.

4. Esityksen taloudelliset vaikutukset.

Esityksen tarkoittamien alueiden yhteispinta-ala on kaikkiaan noin 224 500 hehtaaria maata, josta kasvullisen metsämaan osuus on noin 92 200 hehtaaria. Tästä määrästä on metsähallituksen päätöksiin perustuvan rauhoituksen piirissä olevia alueita, lakialueita ja luonnonsuojelutarkoituksiin ostettuja tiloja yhteensä 55 400 hehtaaria, joten esityksen toteuttaminen merkitsee sitä, että 36 800 hehtaaria tavanomaisessa talouskäytössä ollutta metsämaata joutuu pois puuntuotannosta. Lisäksi esitykseen sisältyy Kevon luonnonpuiston laajennusalue, maa-alaltaan noin 36 800 hehtaaria, jolla metsätalouden harjoittamisen edellytykset puuttuvat. Näiden alueiden vuotuinen tuotto on noin 56 000 m³ ja niillä oleva puusto yhteensä noin 3 000 000 m³. Mikäli kuutiometrin hinnaksi oletetaan 60 markkaa, on pysyvästi menetettävän puuntuoton arvo 3 360 000 markkaa vuodessa ja alueilla olevan mutta hakkaamattomaksi jäävän puuston arvo noin 180 000 000 markkaa.

Esityksen tarkoittamilla alueilla on jouto- ja kitumaita noin 95 500 hehtaaria. Näillä alueilla ei voida katsoa olevan sanottavaa taloudellista

merkitystä. Kitumailla on puustoa noin 630 000 m³, ja sen arvo on noin 25 000 000 markkaa. Joutomaat ovat pääosin suota eikä niiden ojittaminen metsätaloudellisiin tarkoituksiin ole yleensä tarkoituksenmukaista.

Esityksen toteuttamisen välittömät vaikutukset valtiontalouteen muodostuvat näin ollen välittömien hakkuumäärien vähentymisestä johtuvasta puunmyyntitulojen pienentymisestä. Huomioon ottaen kuitenkin, että esityksen tarkoittamat alueet ovat suurelta osin jouto- tai kitumaita ja että merkittävä osa varsinaisesta metsämaastakin on jo jonkinasteisen rauhoituksen piirissä, on esityksen toteuttamisen valtiontaloudellisia vaikutuksia pidettävä vähäisinä.

Esityksen hakkuista pienentävästä vaikutuksesta johtuu myös, että vastaavasti joudutaan vähentämään metsätyöpaikkoja. Täksi työpaikkavähennykseksi on arvioitu yhteensä noin 150. Suojelualueiden perustaminen ei puolestaan ainakaan välittömästi tuo uusia työpaikkoja. Edelleen aiheutuu puistojen perustamisista kunnille verotulojen menetyksiä. Verotulojen menetyksestä johtuva korvausjärjestelmä on kuitenkin valmisteilla.

Tarkoituksena on myös kehittää kansallispuistojen käyttöä ja hoitoa, mikä puolestaan luo työtilaisuuksia kuntaan. Puiston perustamisesta saattaa asianomaiselle kunnalle koitua siten merkittävää taloudellista hyötyä muun muassa matkailun lisääntymisen myötä.

5. Esitykseen liittyvät lainmuutokset.

Esitykseen sisältyvät ehdotukset eräiden vuonna 1956 perustettujen kansallispuistojen rajausten vähäisiksi tarkistuksiksi. Rajausten tarkistukset koskevat Liesjärven, Oulangan ja Lemmenjoen kansallispuistojen alueita. Liesjärven kansallispuiston alueesta esitetään poistettavaksi kansallispuistoon luettu vesialue ja Oulangan kansallispuistoon esitetään liitettäväksi joukko kansallispuiston sisällä olevia niitypalstoja. Lemmenjoen kansallispuistosta esitetään puolestaan poistettavaksi luonnonravintolammikoiksi rakennetut kaksi pientä järveä lähiympäristöineen.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT.

1. Laki eräiden valtion omistamien alueiden muodostamisesta kansallis- ja luonnonpuistoiksi.

1 §. Pykälässä on lueteltu kohdittain perustettavaksi ehdotetut uudet kansallispuistot.

1) *Itäisen Suomenlahden kansallispuiston* alue edustaa Suomenlahden keski- ja itäosien ulkosaariston luontoa. Aluetta luonnehtivat laajat ulapat ja yksittäin esiintyvät saaret. Erikoisuutena on suurehkojen metsäisten saarten esiintyminen uloimpana avomerta vasten. Saarten rannat ovat hiekka-, somerikko-, kivi- ja kalliorantoja. Metsät ovat yleisimmin kuivia kalliomänniköitä. Eräissä saarissa on myös reheviä ulkosaariston lehtoja. Osa metsistä on aikaisemmin laidunnettuja. Kedot ja nummet ovat niin ikään alueelle luonteenomaisia. Alueen linnusto on Suomenlahden oloissa huomattavan runsas ja sen kautta kulkee myös arktisen vesijä kahlaajalinnuston muuttoreitti. Alue on lisäksi harmaahylkeen lisääntymisalueena erittäin tärkeä koko Itämeren hallikannan suojelun kannalta.

Kansallispuiston alue käsittäisi noin 500 hehtaaria valtion omistamia maa-alueita Kotkan kaupungissa sekä Pyhtään, Vehkalahden ja Virolahden kunnissa. Alueesta on metsämaata 225 hehtaaria sekä kitu- ja joutomaata 275 hehtaaria. Alueella on aikaisemmin metsähallituksen ja metsäntutkimuslaitoksen päätöksillä rauhoitettuja suojelualueita yhteensä 347 hehtaaria. Metsähallituksen hallinnassa olevat saaret on sittemmin luovutettu vesihallituksen hallintaan. Lisäksi alueella on eräitä puolustusministeriön hallinnassa olevia saaria. Alueella on puiston perustamisen jälkeen tarpeen ryhtyä virkistyskäytön järjestämiseen. Ammattikalastusta on tarkoitus tukea ja kehittää kansallispuistoon kuuluviin saariin rajoittuvilla vesialueilla.

2) *Isojärven kansallispuiston* alue edustaa Päijänteen seudulle tyypillistä pienten metsäjärvien ja lampien sekä vähäisten suopainanteiden rikkomaa metsäluontoa. Se on jyrkkine rantakallioineen maisemallisesti komea sekä harvinaisen luonnontilaisena säilynyt. Alueella on lukuisia murtumalaaksoja ja kallioperän siirroksissa syntyneitä jyrkäniteitä, mistä johtuen kor-

keuserot ovat suuria. Metsätyypit vaihtelevat kanervatyypin kankaista ja kalliometsistä aina lehtoihin saakka. Luonnontilaisia aarnimetsiä ikivanhoine petäjiineen ja keloineen esiintyy etenkin jyrkillä rinteillä ja kallioisten mäkien lakiosissa. Maisemallisesti erityisen merkittäviä ovat järvimaisemat, jotka avautuvat Isojärven rantojen korkeilta vuorilta. Alueella esiintyy laajojen yhtenäisten metsäalueiden eläinlajeja.

Kansallispuiston alue käsittäisi noin 1 900 hehtaaria valtion omistamia maa-alueita Kuhmoisten kunnassa. Alueesta on metsämaata 1 600 hehtaaria sekä kitu- ja joutomaata 300 hehtaaria. Valtion vesialueita rajaukseen sisältyy 50 hehtaaria. Taloustoiminnan piirissä on metsämaata 1 200 hehtaaria ja sillä on puustoa 140 000 m³. Alueelle on metsähallitus päätöksellään perustanut Isojärven ja Lortikan luonnonhoitometsät, joiden pinta-ala on yhteensä 532 hehtaaria. Alue soveltuu luontonsa puolesta varsin hyvin luonnonharrastus- ja retkeilykohteeksi, jolloin se edistäisi merkittävänä luonnonnähtävyytenä myös paikallista matkailutoimintaa.

3) *Seitsemisen kansallispuiston* alue edustaa Suomenselän eteläosien soiden ja pikkujärvien rikkomaa metsäluontoa. Alueella tavataan sekä tuoreita että kuivia kangasmetsiä, joissa ovat edustettuina näiden eri kehitysvaiheet taimistoista aina vanhoihin aarnimänniköihin ja -kuusikoihin saakka. Suoluontoa luonnehtivat pienialaiset rämeet ja nevat, joista monet muodostavat Sisä-Suomen keidassuoyhdistymiä. Korpia on etenkin jokien ja purojen varsilla. Monet pitkittäisharjut suppineen ja deltamuodostumiineen ovat geologisesti arvokkaita ja maisemallisesti kauniita. Edustavimmat harjut ovat Seitsemisharju ja Hirviharju. Aarnialueena säilytetty Multiharju on harjumainen pitkittäismoreeniselänne. Alueen eläimistöön kuuluu eteläisen Suomenselän metsä- ja suovaltaisten seutujen lajistoa, jossa erityisesti vanhojen metsien eläimistö on hyvin edustettuna.

Kansallispuiston alue käsittäisi noin 3 060 hehtaaria valtion omistamia alueita Ikaalisten kaupungissa ja Kurun kunnassa. Alueesta on metsämaata 2 400 hehtaaria sekä kitu- ja joutomaata 660 hehtaaria. Valtion vesialueita rajaukseen sisältyy 120 hehtaaria. Taloustoiminnan piirissä on metsämaata 2 100 hehtaaria ja sillä olevan puuston määrä on 220 000 m³. Alueesta 633 hehtaaria on metsähallituksen päätöksellä rauhoitettu aarnialueina ja luonnonhoitometsinä. Kansallispuiston eräillä

osa-alueilla jouduttaisiin edelleen suorittamaan metsien käsittelyä, jotta luonnonmukainen kehitys näillä osa-alueilla voitaisiin palauttaa päätehakkuun ja kulutuksen jälkeen. Alueella on edustavien luonnonmaisemiensa ja hyvän tietönsä vuoksi huomattavaa merkitystä myös matkailun kannalta.

4) *Helvetinjärven kansallispuiston* alue edustaa Pohjois-Hämeelle ominaista erämaaleimaista metsä- ja vesistöluontoa komeine rotkolaaksoineen. Seutu on Länsi-Suomen jylhimpiä luonnonalueita. Edustavimmat jyrkännejaksot sijaitsevat Helvetinjärven ja Koveron rannoilla. Alueen tunnetuin nähtävyys, Helvetinkolu, on syvä kalliohalkeama, joka laskeutuu jyrkästi Iso-Helvetinjärveen. Alueeseen rajoittuu useita kapeita, kirkasvetisiä järviä kuten Kovero, Luomajärvi sekä ehdotetun kansallispuiston sisällä osittain oleva Iso-Helvetinjärvi. Niin ikään ehdotukseen sisältyy osa muodoltaan leveästä Haukkajärvestä sekä Ruokkeenjärvi kokonaisuudessaan. Pääosa metsistä on vanhaa mäntyvaltaista kuivaa kangasmetsää. Jyrkkien rinteiden juurella tavataan myös lehtomaisia kangasmetsiä. Varsinaisia aarnimetsiä on metsähallituksen aarnialueilla muun muassa Iso-Saarijärven ympäristössä. Suot ovat enimmäkseen pienialaisia rämeitä ja korpia. Alueen eläimistö edustaa Pohjois-Hämeen saloseutujen lajistoa.

Kansallispuiston alue käsittäisi noin 2 100 hehtaaria valtion omistamia maa-alueita Ruoveden kunnassa. Alueesta on metsämaata 1 800 hehtaaria sekä kitu- ja joutomaata 300 hehtaaria. Valtion vesialueita rajaukseen sisältyy 140 hehtaaria. Taloustoiminnan piirissä on metsämaata 1 150 hehtaaria ja sillä olevan puuston määrä on noin 160 000 m³. Kansallispuiston alueesta on 820 hehtaaria metsähallituksen päätöksellä rauhoitettu aarnialueina ja luonnonhoitometsinä. Alue on helposti saavutettavissa olemassaolevan tie- ja polkuverkon ansiosta. Sillä on jo nyt huomattava merkitys tunnettuna matkailunähtävyytenä.

5) *Lauhanvuoren kansallispuiston* perustamisen tarkoituksena on säilyttää arvokas geologinen muodostuma sekä sen ympäristön metsä-, suo- ja vesiluonto yleisenä nähtävyytenä. Lauhanvuori on hiekkakivestä muodostunut moreeni- ja sorapeitteinen kalottivuori. Vuoren laki, jota Itämeren muinaiset meri- ja järvivaiheet eivät ole lainkaan huuhtoneet, kohoaa 231 metrin korkeudelle meren pinnasta ja on siten Länsi-Suomen korkein kohta. Vuoren rin-

teillä on entisten merivaiheiden synnyttämiä muinaisrantoja, paikoin laajoina kasvipeitteettöminä kivirakkoina. Pääosa metsistä on karuja jäkälä- tai kanervakankaita. Vedenkoskemattomilla mailla vuoren laella sekä etenkin lähdepaikkojen ympäristössä alavilla kankailla esiintyy myös tuoreita kangasmetsiä. Alueen suoluonto on Etelä-Pohjanmaan oloissa tavanomaista monipuolisempi. Luonteenomaisia ovat erilaiset pienehköt keidassuot. Alueen erikoisuutena ovat monet lähdepaikat, joiden kasvillisuus on ravinnerikkaiden pohjavesien ansiosta vaateliasta. Lähdepurojen varsilla on yleisesti myös erilaisia korpia. Vesiluonnon suojelun kannalta erityisen arvokkaita ovat Lauhanvuoren lukuisat runsasvetiset lähteet. Kansainväliseen vesistöjensuojeluohjelmaan kuuluva Isojoki saa näistä alkunsa. Eläimistö edustaa karuille Pohjanmaan metsä- ja suoseuduille tyypillistä lajistoa. Kirkasvetisissä puroissa eli luomissa elää luonnonvarainen purotaimenkanta.

Kansallispuiston alue käsittäisi noin 2 600 hehtaaria valtion omistamia maa-alueita Isojoen ja Kauhajoen kunnissa. Metsämaata on alueesta 1 800 hehtaaria sekä kitu- ja joutomaata 800 hehtaaria. Valtion vesialueita rajaukseen sisältyy 10 hehtaaria. Taloustoiminnan piirissä on metsämaata 70 hehtaaria ja sillä on puustoa noin 3 500 m³. Metsähallituksen päätöksellä on alueelle muodostettu 2 410 hehtaarin suuruinen luonnonhoitometsä. Alueella on jo nykyisin merkittystä retkeilykohteena.

6) *Kauhanevan-Pohjankankaan kansallispuiston* alue käsittää Etelä-Pohjanmaan laajimman ja edustavimman keidassualueen ollen maan tärkeimpiä soidensuojelualueita. Kauhanevan maisemia hallitsevat laajat avoimet suonäkymät. Etenkin suon allikkoiset keidaskeskustat muodostavat maisemallisesti erityisen arvokkaan maan ja veden labyrinthin, jolle vanhat lakka-päiset suopetäjät antavat erämaisen leiman. Keidassuot ovat tyypillisiä Rannikko-Suomen kermikeitaita. Keitaiden laiteilla on ravinteisempia kalvakkaj- ja suursaranevoja, paikoin rimpinevojakin. Kauhanevan eteläpäässä sijaitseva Puntusalonkeidas on kokonaisuudessaan avointa lyhytkortista ja kalvakkanevaa. Alueen eteläosassa sijaitsee eräitä pienehköjä keidassoita, joista merkittävin on hyvin kehittynyt kermikeidassuo Mustakeidas. Kauhaneva kuuluu Etelä-Pohjanmaan parhaisiin lintusoihin. Alueeseen sisältyy lisäksi vähäishkö osa Pohjankankaan merkittävästä harjumuodostumasta. Tälle osalle ovat luonteenomaisia karut jäkäläkankaat.

Kansallispuiston alue käsittäisi noin 3 150 hehtaaria valtion omistamia maa-alueita Kauhajoen ja Karvian kunnissa. Alueesta on 370 hehtaaria metsämaata sekä 2 780 hehtaaria kitu- ja joutomaata. Valtion vesialueita rajaukseen sisältyy 20 hehtaaria. Taloustoiminnan piirissä on metsämaata 200 hehtaaria ja sillä puustoa noin 8 500 m³. Alueella on metsähallituksen päätöksellä muodostettuja aarnialueita ja ojitusrauhoidusalue, yhteensä 1 814 hehtaaria. Lisäksi alueeseen sisältyy luonnonsuojelutarkoituksiin hankittuja ostotiloja yhteensä 764 hehtaaria. Kauhaneva kuuluu kansainväliseen soidensuojeluohjelmaan. Alueella on tarkoitus suorittaa eräitä retkeilyjärjestelyjä muun muassa pitköspuureittejä rakentamalla. Toisaalta on retkeilijöiden liikkumista tarkoitus rajoittaa linnuston pesimäajaksi erällä puiston osa-alueilla.

7) *Salamajärven kansallispuiston* perustamisen tarkoituksena on säilyttää edustavien suoyhdistymien, runsaslintuisten nevojen, kokonaisten järvien, pikkuvesistöjen sekä luonnontilaisten metsien erämainen kokonaisuus. Alueen luontosuhteille ovat ominaisia maaston yleinen pienikuvioisuus, matalahkot kankaat ja lukuiset pienehköt suot. Metsät ovat valtaosaltaan karuja, kuivia kangasmetsiä, joilla valtaapuuna on mänty. Koirajoen varsilla esiintyy viljavampia ja soistuvia vanhoja kuusivaltaisia metsiä. Pääosa metsistä edustaa vanhoja kehitysvaiheita. Varsinaisia aarnimetsiä esiintyy Koirajoen aarnialueella. Suot ovat Pohjanmaan aapasointa. Näistä Heikinjärvenneva ja Salminevat ovat erittäin hyvin kehittyneitä laajoja avosointa. Suotyyppivalikoima ulottuu hyvin karuista tyypeistä ruohosiini sararämeisiin ja nevoihin. Purojen varsilla esiintyy pienehköjä korpia. Lukuisten pikkusaarten ja karien luonnehtimat Salamajärven itärannat kuuluvat alueeseen. Myös kirkasvetinen ja karu Iso-Koirajärvi sekä matala, osittain umpeenkasvanut Heikinjärvi kuuluvat kokonaisuudessaan kansallispuistoehdotukseen. Salamajärven alueen eläimistö on Suomenselän suovaltaisten vedenjakajaseutujen erämaalajistoa edustavimmillaan. Alueelle on lisäksi siirretty metsäpeuroja tarkoituksena istutuksiin palauttaa Suomenselälle sieltä aikanaan hävitetty peurakanta.

Kansallispuiston alue käsittäisi noin 5 500 hehtaaria valtion omistamia maa-alueita Perhon, Kivijärven ja Kinnulan kunnissa. Alueesta on 2 450 hehtaaria metsämaata sekä 3 050 hehtaaria kitu- ja joutomaata. Valtion vesialueita rajaukseen sisältyy 380 hehtaaria. Talous-

toiminnan piirissä on metsämaata 450 hehtaaria ja sillä on puustoa noin 40 000 m³. Alueella on metsähallituksen päätöksellä muodostettu 5 260 hehtaarin suuruinen Salamajärven aarnialue. Alue kuuluu kansainväliseen soiden suojeeluohjelmaan ja sillä on tutkimuskohdeena huomattava merkitys. Alueeseen kohdistuva retkeilytoiminta ei ole erityisen voimakasta, vaikka se siihen muutoin hyvin soveltuukin.

8) *Patvinsuon kansallispuiston* alue on yksi maamme eteläpuoliskon edustavimmista suo- ja erämaa-alueista. Kansallispuiston perustamisen tarkoituksena on suo-, metsä-, järvi-, joki- ja puroluonnon sekä monipuolisen suo- ja erämaaeläimistön suojeleminen. Kansallispuiston alue edustaa luontosuhteiltaan Sisä-Suomen keidassoiden ja Pohjanmaan aapasoiden välistä vaihteluvälyä. Aapasoiden rimpinevat ja kalvakkanevat luonnehtivat pääosaa alueesta. Pohjoisosissa on suurehkoja Sisä-Suomen keidassoita, jotka edustavat pohjoiskarjalaista tyyppiä. Reunojen rämeet sekä puronvarsien ja maaston painanteiden korvet täydentävät suotyyppivalikoimaa. Metsäkasvillisuuden osalta alue edustaa samoin vaihteluvälyä. Useimmat Pohjanmaan vyöhykkeen metsätyypit esiintyvät alueella, mutta kuivat ja karut tyypit ovat vallitsevia. Vesistöistä on merkittävien hiekkarantainen Suomunjärvi. Eläimistön tärkein osa on runsaslajinen suolinnusto sekä useat erämaalajit kuten karhu, majava, joutsen, metsähanhi ja monet petolinnut.

Kansallispuiston alue käsittäisi noin 8 800 hehtaaria valtion omistamia maa-alueita Lieksan kaupungissa ja Ilomantsin kunnassa. Alueesta on 3 700 hehtaaria metsämaata sekä 5 100 hehtaaria kitu- ja joutomaata. Valtion vesialueita rajaukseen sisältyy 900 hehtaaria. Taloustoiminnan piirissä on metsämaata 300 hehtaaria ja sillä on puustoa 25 000 m³. Metsähallitus on muodostanut alueelle 8 641 hehtaarin suuruisen Suomun-Patvinsuon aarnialueen, josta kansallispuistoon sisältyisi 8 400 hehtaaria. Patvinsuon alue kuuluu vesilintujen elinympäristönä kansainvälisesti merkittäviä vesipäisiä maita koskevaan yleissopimukseen, joka Suomen osalta on hyväksytty 16 päivänä tammikuuta 1976 annetulla asetuksella (44/76).

9) *Tiilikajärven kansallispuiston* alue edustaa Maanselän länsiosien suo-, metsä- ja vesiluontoa. Sen suot ovat heikosti kehittyneitä Pohjanmaan aapasuoyhdistymiä. Tunnusomai-

sia ovat myös pienikuvioiset suot, joita luonnehtivat erilaiset räme- ja korpityypit. Metsäkasvillisuus edustaa lähinnä Pohjanmaan vyöhykkeen metsätyyppejä. Männiköt ovat alueella vallitsevia. Luonnontilaisia metsiä tavataan Tiilikajärven itäpuolella ja harjuniemellä olevalla aarnialue- ja luonnonhoitometsäalueella. Tälle seudulle antavat järeät männiköt ja kellottuvat räme- ja korpimetsät erämaisen leiman. Alueen maisemallinen keskus ja merkittävä luonnonelementti on sokkeloinen Tiilikajärvi. Se edustaa vedenjakajamaille ominaista karua, ruskeavetistä järvytyppiä. Tiilikajärven halki kulkeva pitkätaisharju on kansallispuistoalueen merkittävin geologinen muodostuma. Alueen erämaisessa eläimistössä on jo selvä pohjoinen leima.

Kansallispuiston alue käsittäisi noin 2 000 hehtaaria valtion omistamia maa-alueita Rautavaaran kunnassa. Alueesta on metsämaata 800 hehtaaria sekä kitu- ja joutomaata 1 200 hehtaaria. Valtion vesialueita rajaukseen sisältyy 300 hehtaaria. Taloustoiminnan piirissä on metsämaata 450 hehtaaria ja sillä on puustoa 70 000 m³. Alueella on metsähallituksen päätöksellä rauhoitetut 745 hehtaarin laajuinen Tiilikajärven luonnonhoitometsä ja 530 hehtaarin laajuinen Tiilikan ojitusrauhonhoitoalue. Alueella on suhteellisen syrjäisestä sijainnistaan huolimatta nykyisin jo melko voimakasta retkeilytoimintaa.

10) *Hiidenportin kansallispuiston* alue on Kainuun jylhimpiä ja luonnontilaisimpia erämaaseutuja, jonka tunnetuin nähtävyys on kapea ja syvä Hiidenportin rotkolaakso. Vajomassa, joka kulkee koko alueen halki, on useita peräkkäisiä rotkojälkiä ja lampia, joita yhdistää kapea Porttijoki. Muutoin kansallispuiston alue edustaa topografialtaan loivapiirteistä vaaraseutua. Metsäiset vaarat vuorottelevat pienialaisten soiden ja kapeiden painanteiden kanssa. Metsäkasvillisuus on karua. Keski-ikäiset ja vanhat puustoikäluokat ovat alueella hallitsevia. Soista ovat tyypillisiä karut rämeet ja korvet. Nevat ovat pienialaisia. Alueen eläimistö käsittää Kainuun metsävaltaisten erämaaseutujen eläinlajeja.

Kansallispuiston alue käsittäisi noin 4 000 hehtaaria valtion omistamia maa-alueita Sotkamon kunnassa. Alueesta on metsämaata 3 000 hehtaaria sekä kitu- ja joutomaata 1 000 hehtaaria. Rajaukseen sisältyy valtion vesialueita 240 hehtaaria. Taloustoiminnan piirissä on metsämaata 1 200 hehtaaria ja sillä on puustoa

170 000 m³. Alueelle on metsähallituksen päätöksellä perustettu 2 440 hehtaarin suuruinen Hiidenportin aarnialue. Alue soveltuu hyvin retkeily- ja luonnonharrastuskohteeksi. Sillä on huomattavaa merkitystä myös matkailukohteena.

11) *Riisitunturin kansallispuiston* alue muodostaa Koillismaahan edustavimman yhtenäisen tunturi- ja vaara-alueiden kokonaisuuden. Alue on pääosaltaan yli 300 m korkeata lakimaata. Riisitunturi, jonka laki on 466 metriä meren pinnan yläpuolella, on yksi maamme eteläisimmistä tuntureista. Tunturin laelta on vaikuttava näköala Kitkajärvelle. Puusto on lähes koko alueella luonnontilaista. Useat vaarat ovat lakiosiaan myöten hyvin soistuneita ja kostean ilmaston takia alueella on maan edustavimmat rinnesuot. Suot laskeutuvat kapeina soistumina ylhäältä alas, jotkut valtaavat leveinä vyöhykkeinä suuria aloja rinteistä. Rinnesuot ovat karuja johtuen vähäravinteisesta kallioperän kvartsiitista, joten ne eroavat muista Kuusamon ja Kainuun vaara-alueen rinnesoista. Rinteiden alaosissa on karuja rämeitä ja korpia. Rehevämpiä korpia on purojen varsilla. Alueella on lukuisia puroja. Eläimistö edustaa tyyppillistä Pohjois-Suomen erämaa-alueiden eläimistöä.

Kansallispuiston alue käsittäisi noin 7 600 hehtaaria valtion omistamia maa-alueita Posion kunnassa. Alueesta on metsämaata 3 050 hehtaaria sekä kitu- ja joutomaata 4 550 hehtaaria. Valtion vesialueita rajaukseen sisältyy 50 hehtaaria. Taloustoiminnan piirissä on metsämaata 1 750 hehtaaria ja sillä on puustoa 100 000 m³. Alueella on metsähallituksen päätöksellä muodostettu 4 473 hehtaarin suuruinen luonnonhoitometsä. Alue soveltuu erinomaisesti retkeilyyn ja lisäksi se on tärkeä tutkimuksen kannalta. Poronhoito voisi kansallispuiston perustamisen jälkeen jatkua entiseen tapaan.

2 §. Pykälässä on lueteltu kohdittain perustettaviksi ehdotetut uudet luonnonpuistot.

1) *Koivusuon luonnonpuiston* alue käsittää yhtenäisen suo- ja metsäalueen. Suoalueella sijaitsevat maamme edustavimpiin kuuluvat Sisä-Suomen keidassuot. Kivennäismaiden metsät ovat enimmäkseen mäntyvaltaisia. Alueelle tyyppillistä on koskemattomien vanhojen metsien runsaus. Alueen eläimistöön kuuluu runsaasti suo- ja erämaalajeja.

Luonnonpuiston alue käsittäisi noin 2 100 hehtaaria valtion omistamia maa-alueita Ilomantsin kunnassa. Alueesta on metsämaata 750 hehtaaria sekä kitu- ja joutomaata 1 350

hehtaaria. Valtion vesialueita rajaukseen sisältyy 10 hehtaaria. Taloustoiminnan piirissä on metsämaata 700 hehtaaria ja sillä on puustoa 140 000 m³. Luonnonpuiston alueella on 370 hehtaarin laajuinen metsähallituksen päätöksellä rauhoitettu aarnialue. Liikkuminen alueella sallittaisiin vain tarkoitusta varten merkityillä poluilla. Jo tällä hetkellä kulkee alueella tunnettu retkeilyreitti, ns. Tapion taival, edustavimpien kohteiden kautta Pihhunvaaralta Koitajoelle. Paikkakuntalaisille tulisi liikkuminen olemaan edelleen vapaata marjastusajana ja talvella.

2) *Olvassuon luonnonpuiston* alue käsittää erämaisen kokonaisuuden Pohjois-Pohjanmaan aapasuo-, puro- ja metsäluontoa. Olvassuo on Pohjanmaan aapasuoalueen suurimpia soita. Se on yhtenäinen aukea suo, jonka keskusta on pääasiassa vetistä, ruohoista rimpinevaa. Rehevimmistä suotyypeistä tavataan mm. koivulettöjä. Alueen huomattavin geologinen muodostuma on Palovaaran pitkä reunamuodostuma. Vaaran lakiosan karut männiköt vaihtuvat alempana tuoreisiin kuusikoihin ja kivennäismaiden reunassa suot ovat reheviä lähteisiä lettojuotteja. Palovaaralta Olvassuolle ulottuva korkeussuhteiltaan vaihteleva alue muodostaa siten suo- ja metsäluonnoltaan poikkeuksellisen monipuolisen kokonaisuuden. Ehdotetun luonnonpuiston eläimistö on erittäin runsas. Seutu on maamme tärkeimpiä suolinnuston pesimäalueita. Siellä esiintyy laajojen sueräimäiden kaatavaa eläinlajistoa, johon kuuluu useita ihmisen häirinnältä suojaa tarvitsevia erämaalajeja.

Luonnonpuiston alue käsittäisi noin 6 000 hehtaaria valtion omistamia maa-alueita Utajärven ja Pudasjärven kunnissa. Alueesta on metsämaata 2 000 hehtaaria sekä kitu- ja joutomaata 4 000 hehtaaria. Valtion vesialueita rajaukseen sisältyy 30 hehtaaria. Taloustoiminnan piirissä on metsämaata 1 900 hehtaaria ja sillä on puustoa 210 000 m³. Luonnonpuiston alueella on 1 430 hehtaarin laajuinen metsähallituksen päätöksellä rauhoitettu aarnialue. Alue on tieteellisen tutkimustoiminnan kannalta erittäin arvokas. Seudulle suuntautuva retkeily on tarkoitus ohjata jo olemassa oleville poluille ja pitkospuille. Muualla liikkumista tulisi rajoittamaan kuitenkin siten, että se marjastusajana olisi paikallisille asukkaille sallittua. Poronhoitoon liittyvien toimenpiteiden suorittamiseen alueella ei luonnonpuiston perustamisella olisi vaikutuksia.

3) *Pelson luonnonpuiston* alue käsittää laa-

joja yhtenäisiä aapasuoalueita muodostuen kahdesta erillisestä Tuulisuo- ja Vahtinevan osaluueesta. Tuulisuo on Pelson suuren suoalueen ainoa vielä luonnontilassa oleva osa. Vetisten rimpinevojen ohella alueen luonnolle ovat ominaisia soistuneitten matalien kankaiden toisistaan erottamat rimpiset nevalaikut ja rämeet. Vahtinevalla esiintyy dyynejä, jotka kohoavat muutaman metrin suosta kapeina jäkäläkankaan peittäminä harjanteina. Alueen suot ovat pääosin suhteellisen karuja nevoja ja rämeitä. Tuulisuolla tavataan myös pieniä lettokuvioita. Linnustollisesti alue kuuluu maamme arvokkaimpiin suoalueisiin.

Luonnonpuiston alue käsittäisi noin 1 800 hehtaaria valtion omistamia maa-alueita Kestilän ja Rantsilan kunnissa. Alueesta on metsämaata 140 hehtaaria sekä kitu- ja joutomaata 1 660 hehtaaria. Valtion omistamia vesialueita rajaukseen sisältyy yksi hehtaari. Taloustoiminnan piirissä on metsämaata 50 hehtaaria ja sillä on puustoa 1 000 m³. Alueelle on metsähallitus päätöksellään perustanut yhteensä 1 737 hehtaarin laajuiset Pelsonlahden aarnialueen ja Vahtinevan luonnonhoitometsän. Alueella on huomattava merkitys soihin ja niiden eläimistöön kohdistuvalle tutkimukselle. Alueella liikkuminen on tarkoitus sallia ainoastaan poluilla. Paikallisille asukkaille varataan kuitenkin mahdollisuus alueella liikkumiseen marjastusaikana.

4) *Sukerijärven luonnonpuiston* alue on erityisesti soiden suojelun kannalta Koillis-Suomen merkittävimpiä alueita. Se on alavaa metsien, soiden, soistuneiden kankaiden, matalien järvien ja lampien sekä jokien muodostamaa moni-ilmistä luonnonaluetta. Alueen metsät ovat pääosaksi vanhoja kuusikoita. Tyypeiltään ne ovat joitakin paksusammalmetsiköitä lukuunottamatta kuivahkoja kankaita. Alueen suot käsittävät rikkaan näytesarjan monista lettotyypeistä aina karuihin rämeisiin saakka. Erilaisen lettojen ja näiden kasvilajien suojelulla Sukerijärven alueella on korvaamaton merkitys. Märimät suot, kuten Lavasuo, ovat tärkeitä alueen runsaalle linnustolle. Merkittävin järvi on umpeenkasvava Sukerijärvi, johon laskee suopuroja eri suunnilta. Alueen halki virtaa länsi—itä-suuntaisesti Sukerijoki latvahaaroinen. Ehdotetulle luonnonpuistolle ovat ominaisia myös kuusamolaisen niittykulttuurin jäänteet, joihin kuuluvat tulva-aikana veden pintaa nostamalla aikaansaadut paiseniityt sekä niitty-ladot.

Luonnonpuiston alue käsittäisi noin 1 920 hehtaaria valtion omistamia maa-alueita Kuusamon kunnassa. Alueesta on metsämaata 570 hehtaaria sekä kitu- ja joutomaata 1 350 hehtaaria. Valtion vesialueita rajaukseen sisältyy 170 hehtaaria. Taloustoiminnan piirissä on metsämaata 570 hehtaaria ja sillä on puustoa 37 000 m³. Alueella on metsähallituksen päätöksellä perustettu 1 615 hehtaarin suuruinen ojitusräuhitusalue. Alueella on suuri merkitys luonnontilaisena vertailu- ja tutkimusalueena läheiselle Oulangan biologiselle asemalle. Yleisön liikkuminen on tarkoitus sallia alueen halki johdettavalla retkeilypolulla. Paikallisille asukkaille on tarkoitus varata oikeus luonnontuotteiden keräämiseen kuten marjastukseen alueella. Samoin on tarkoitus säilyttää kaikki poronhoidon perinteiset oikeudet alueella. Joitakin paiseniittyjä ja niittypirttejä pyritään myös säilyttämään ja kunnostamaan.

5) *Värriön luonnonpuiston* alue käsittää edustavan Metsä-Lapin tunturi-, metsä ja suoerämaa-alueen. Luonnonpuiston keskeisen osan muodostaa Värriötuntureiden ryhmä. Alueen korkein tunturi on Sauoiva, jonka korkeus on 614 metriä meren pinnasta. Vallitsevia metsätyyppejä alueella ovat kuivat kangasmetsät. Tuoreita kankaita on etenkin soiden reunoissa ja jokivarsissa. Lehtomaisia pirtteitä kasvillisuudessa tapaa vain kapeilla kaistaleilla purojen ja jokien varsilla. Värriötunturin lakiosissa on laajalti puutonta nummimaista tunturikangasta. Selvät paljakkavyöhykkeet ovat myös Sauoivalla ja eräillä muilla tuntureilla. Lännessä puistoalue rajoittuu Nuorttijokeen. Värriön alueen eläimistö on monipuolinen. Alueella tavataan säännöllisesti muun muassa kaikkia maamme suurpetoja.

Luonnonpuiston alue käsittäisi noin 11 000 hehtaaria valtion omistamia maa-alueita Sallan ja Savukosken kunnissa. Alueesta on metsämaata 4 000 hehtaaria sekä kitu- ja joutomaata 7 000 hehtaaria. Valtion vesialueita rajaukseen sisältyy 20 hehtaaria. Luonnonpuiston alue on kokonaan suojametsäaluetta. Taloustoiminnan piirissä on metsämaata 650 hehtaaria ja sillä on puustoa 60 000 m³. Alueen taloudellinen merkitys on katsottava pinta-alaan nähden vähäiseksi. Sitä vastoin alueella on huomattava merkitys tutkimukselle ja sillä sijaitseekin Helsingin yliopiston Värriön tutkimusasema. Tutkimustoiminnan häiriöttömäksi jatkumiseksi liikkumista alueella tullaan rajoittamaan. Elinkeinonharjoituksen vuoksi tapahtu-

vaan paikallisten asukkaiden liikkumisen rajoittamiseen alueella ei kuitenkaan ole tarvetta. Puiston perustaminen ei liioin aiheuttaisi rajoituksia poronhoidon harjoittamiselle.

3 §. Pykälässä esitetään laajennettavaksi vuonna 1938 perustettua Pyhätunturin kansallispuistoa.

Pyhätunturin kansallispuiston laajennusalue täydentäisi merkittäväällä tavalla nykyistä Pyhätunturin kansallispuistoa, joka on rauhoitettu lähinnä erikoisena ja jylhänä luonnonnähtävyytenä ja johon sisältyy vain niukasti Peräpohjolan luonnon tyyppillisiä piirteitä. Esimerkiksi Peräpohjolan suoluonnosta on nykyisessä puistossa vain vähäinen näyte. Vesistöt puutuvat lähes täysin eikä laajoja avosoita puistossa ole. Puiston monipuolisuuden lisäämiseksi siihen ehdotetaan liitettäväksi kolme erillistä aluetta, jotka ovat erityisesti suoluontoa edustava 900 hehtaarin suuruinen alue puiston länsipuolella, nykyisen kansallispuiston etelärajaan loven tekevä noin 55 hehtaarin suuruinen Tunturilammen alue sekä puiston koillipuolella Kultakeron rinteellä sijaitseva metsäluontoa edustava 136 hehtaarin suuruinen alue.

Kansallispuiston ehdotetusta noin 1 100 hehtaarin laajennusalueesta on metsämaata 550 hehtaaria sekä kitu- ja joutomaata 550 hehtaaria. Taloustoiminnan piirissä on metsämaata 480 hehtaaria ja sillä on puustoa 35 000 m³.

4 §. Pykälässä esitetään vuonna 1956 perustettuja nykyisiä kansallispuistoja laajennettaviksi seuraavin perustein:

1) *Liesjärven kansallispuiston laajennusalue* täydentäisi erityisesti luonnontilaisten ranta-alueiden osuutta nykyisessä kansallispuistossa, jonka pinta-ala on tällä hetkellä vain 147 hehtaaria. Nykyinen kansallispuisto edustaa suhteellisen karua Tammelan ylängön metsäluontoa. Puiston maisemallisesti merkittävin elementti on Liesjärvi. Kansallispuisto käsittää edustavan näytteen tämän pienehkön järven rantamaisemista, mutta itsenäistä maisemallista kokonaisuutta se ei muodosta. Kansallispuiston alue on myös ekosysteemien säilyttämisen kannalta liian pieni eikä se liioin riitä retkeilyllisiin tarkoituksiin. Laajennusalue käsittäisi kaksi itsenäistä järvioluetta, nimittäin Liesjärven länsiosan ja Kynnäräjärven osan. Liesjärvi ja Kynnäräjärvi ovat karuja, kivikkoja hiekkarantaisia järviä. Ehdotetun laajennus-

alueen metsät ovat pääosaksi mustikka- ja puolukkatyyppiä. Laajennusalueen keskellä oleva kapea Kynnäräharju on geologisena muodostumana erikoislaatuinen ja maisemallisesti arvokas.

Kansallispuiston laajennusalue käsittäisi noin 480 hehtaaria valtion omistamia maa-alueita Tammelan kunnassa. Alueesta on 470 hehtaaria metsämaata sekä 10 hehtaaria jouto- ja kitumaata. Taloustoiminnan piirissä on metsämaata 465 hehtaaria ja sillä on puustoa 52 000 m³. Alueella on 4 hehtaarin laajuinen metsähallituksen päätöksellä rauhoitettu luonnonhoitometsä. Kansallispuiston maapinta-ala olisi laajennuksen jälkeen noin 630 hehtaaria. Liesjärven kansallispuistolla laajennusalueineen on hyvien tieyhteyksien ja keskeisen sijainnin vuoksi huomattavaa merkitystä yleisenä luonnonnähtävyytenä ja retkeilykohteena.

2) *Pyhä-Häkin kansallispuiston laajennusalue* lisäisi erityisesti suoluonnon osuutta nykyisessä, lähinnä vanhoja aarnimetsiä sisältävässä kansallispuistossa. Nykyisestä kansallispuistosta puuttuu muun muassa seudulle ominainen avosoiden luonnehtima aapasuoluonto. Laajennusalueen maisemakuvaa hallitsevat suot ja matalat kangasmaat. Alueen metsät ovat valtaosaksi puolukka- ja mustikkatyyppiä, osittain täysin luonnontilaisia. Vesistä mainittavimmat ovat Kaakkolammet, jotka ovat ruskehtavavetisiä suolampia sekä umpeenkasvava saraikkoinen Rahelampi. Alueen eläimistö on monipuolinen ja käsittää etenkin suolinnustoa, jota nykyisessä kansallispuistossa on niukasti.

Kansallispuiston laajennusalue käsittäisi noin 200 hehtaaria valtion omistamia maa-alueita Saarijärven kunnassa. Alueesta on metsämaata 75 hehtaaria sekä kitu- ja joutomaata 125 hehtaaria. Valtion vesialueita rajaukseen sisältyy 8 hehtaaria. Taloustoiminnan piirissä on metsämaata 65 hehtaaria ja sillä on puustoa 7 000 m³. Alueella on metsähallituksen 40 hehtaarin suuruinen ojitusrauhoidusalue. Luonnon-suojelutarkoituksiin on aluetta ostettu 22 hehtaarin suuruinen tila. Laajennusalueen retkeilyjärjestelyt on tarkoitus suunnitella toimivaksi kokonaisuudeksi nykyisen kansallispuiston retkeilyjärjestelyjen kanssa perustamalla ensi vaiheessa retkeilypolku tulenteko- ja levähdyspaikkoineen.

3) *Linnansaaren kansallispuiston laajennusalue* käsittää maisemaltaan ja topografialtaan erittäin monipuolisen ja vaihtelevan Suur-Saimaan saaristoalueen, jossa ovat edustettuina

kaikki sisävesien saarityypit korkeista kalliisaarista mataliin harjusaariin. Maisemallisesti erityisen edustava saariryhmä on Vuorisaari ja sitä ympäröivät saaret. Alueella on kolme erillistä harjujaksoa. Huomattavin niistä on Seurasaaren—Hietasaaren jakso. Metsistä ovat karut kalliomänniköt yleisiä ja maisemallisesti merkittäviä. Suojelun kannalta merkittäviä ovat myös saarten rehevät laaksopainanteet, joissa esiintyy muun muassa lehmusta. Rannoilla kasvaa puolikulittuuri- ja rantaniittykasvillisuutta. Alueella tavataan myös reheviä tervaleppäkorpia sekä lehtokorpiä. Laajennusalueen eläimistön merkittävin laji on uhanalaiseksi luokiteltu Saimaan hylje. Alueella on lisäksi Suomen tihein kalasäskiesiintymä.

Kansallispuiston laajennusalue käsittäisi tässä vaiheessa noin 630 hehtaaria valtion omistamia maa-alueita Savonlinnan kaupungissa sekä Kangaslammen ja Rantasalmen kunnissa. Alueesta on metsämaata 550 hehtaaria sekä kitu- ja joutomaita 80 hehtaaria. Taloustoiminnan piirissä on metsämaata 335 hehtaaria ja sillä on puustoa 38 000 m³. Puistorajauksen sisällä olevat yksityismaat on tarkoitettu liittämään kansallispuistoon sitä mukaa, kuin niitä saadaan hankituksi valtion omistukseen. Joskin valtionmaiden osuutta voidaan pitää verraten vähäisenä koko laajennusalueen pinta-alan nähden, on laajennuksen liittämistä puistoon kuitenkin pidettävä tarpeellisenä, kun otetaan huomioon alueen luonne saaristokansallispuistona. Paikallisten asukkaiden kalastusmahdollisuuksiin ei puiston laajentamisella olisi vaikutusta.

4) *Oulangan kansallispuiston laajennusalue* liittäisi Oulangan nykyiseen kansallispuistoon sen itä- ja koillispuolella sijaitsevia eläimistön suojelun kannalta tärkeitä suo- ja metsäalueita laajana erämaakokonaisuutena lisäten siten merkittävällä tavalla nykyisen kansallispuiston luonnon monipuolisuutta. Esiitetyn laajennusalueen maisemakuvaa luonnehtivat laajat, monien kangasmetsäalueiden ja -selänteiden rikkomat suoseudut. Alueen suoluonto on poikkeuksellisen monipuolista. Soiden osuus alueella on yli 60 % pinta-alasta. Suoluonnossa ovat vallitsevia erilaiset avoimet nevat. Alueella esiintyy myös lettoja, joista rimpiletot ovat laaja-alaisimpia. Laajennusalueen arvokkaimmat letot lukuisine kasviharvinaisuuksineen sijaitsevat sen kaakkoiskulmassa Korvasvaaran alueella. Suot lisäävät olennaisesti myös kansallispuiston linnustollista merkitystä ja monipuolisuutta.

Laajennusalueen metsät ovat pääasiassa kuusi- valtaisia, jotka ovat useimmiten myös paksukunttaisia ja soistuneita. Metsistä valtaosa on vanhoja ikäluokkia. Alueella on monia pieniä järviä ja maasto on nykyisestä puistosta poiketen tasaista.

Kansallispuiston laajennusalue käsittäisi noin 9 900 hehtaaria valtion omistamia maa-alueita Sallan ja Kuusamon kunnissa. Alueesta on metsämaata 3 750 hehtaaria sekä kitu- ja joutomaata 6 150 hehtaaria. Valtion vesialueita kuuluu rajauksen piiriin 430 hehtaaria. Taloustoiminnan piirissä on metsämaata 3 550 hehtaaria ja sillä on puustoa 250 000 m³. Alueella on metsähallituksen päätöksellä rauhoitettu 270 hehtaarin laajuinen Korvasvaaran aarnialue. Oulangan nykyisen kansallispuiston pinta-ala on 10 270 hehtaaria, joten kansallispuiston pinta-ala laajennuksen jälkeen tulisi olemaan noin 20 170 hehtaaria. Alueella on merkitystä retkeilykäytön kannalta ja sillä onkin jo hyväkuntoinen retkeilyreitti. Erityistä merkitystä laajennusalueella olisi Oulangan nykyisessä kansallispuistossa sijaitsevan Oulun yliopiston biologisen aseman tutkimustyön kannalta. Poronhoidon osalta kansallispuiston laajentaminen ei tulisi aiheuttamaan rajoituksia.

5) *Lemmenjoen kansallispuiston laajennusalue* täydentäisi merkittävällä tavalla nykyistä kansallispuistoa Pohjois-Lapin erämaaluonnon monipuolisena suojelualueena. Puiston laajennus muodostuisi kahdesta erillisestä alueesta. Pohjoinen laajennusalue käsittää Vaskojoen ja Lemmenjoen välisen kairan, Paadarskaidin, sijoittuen aivan mäntymetsien pohjoisrajan tuntumaan. Alueella vallitsevat mäntyä kasvavat jäkälä- ja varpukankaat, jotka ovat erittäin tärkeitä porojen laidunmaita. Korkeammilla alueilla esiintyy koivumetsiä. Tunturiluontoa pohjoisella laajennusalueella edustaa muun muassa Maarestatuntureiden ryhmä. Eteläisen laajennusalueen maisemia hallitsevat puolestaan luonnontilaiset mäntymetsät ja suuret aapasuoalueet. Myös pohjoisimpia paksusammalkuusi-koita esiintyy laajoilla alueilla. Ivalojoen latvan valuma-alue kuuluu kokonaisuudessaan laajennusalueeseen. Suot ovat Metsä-Lapin vyöhykkeen aapasoiia. Merkittävin niistä on laaja Naskama-aapa. Tunturiluontoa sisältyy eteläiseen laajennusalueeseen Ivalojoen ja Tenojoen vesistöjen vedenjakajaosissa. Ehdotetun laajennusalueen eläimistö käsittää Metsä- ja Tunturi-Lapin erämaiden lajeja.

Kansallispuiston laajennusalue käsittäisi noin 108 000 hehtaaria valtion omistamia maa-alueita.

ta Enontekiön, Inarin ja Kittilän kunnissa. Alueesta on metsämaata 56 000 hehtaaria sekä kitu- ja joutomaata 52 000 hehtaaria. Valtion vesialueita rajaukseen sisältyy 1 230 hehtaaria. Taloustoiminnan piirissä on metsämaata 18 000 hehtaaria ja sillä on puustoa 1 500 000 m³. Alueella on metsähallituksen päätöksillä perustetut 860 hehtaarin laajuinen aarnialue ja 4 850 hehtaarin laajuinen luonnonhoitometsä. Laajennusalueen käyttöä suunniteltaessa on eduskunnan vuonna 1971 hyväksymän ponnien mukaisesti tarkoitus kiinnittää erityistä huomiota porotalouden toimintaedellytysten turvaamiseen alueella. Tarkoitus on myös säilyttää alueella paikkakuntalaisten kalastus- ja metsästysoikeudet, kuten riekkojen ansapyyntioikeus samoin kuin myös kotitarvepuiden otto-oikeus.

5 §. Pykälässä esitetään vuonna 1956 perustettuja luonnonpuistoja laajennettaviksi seuraavin perustein:

1) *Vaskijärven luonnonpuiston laajennusalue* parantaisi nykyisen luonnonpuiston maisemallista ja vesitaloudellista kokonaisuutta sekä monipuolistaisi alueen suoyhdistymäluonnetta. Vaskijärven luonnonpuisto laajennusalueineen muodostaa Kurjenrahkan perustettavan kansallispuiston ohella Varsinais-Suomen merkittävimmät soidensuojelukohteet. Pääosa laajennusalueesta muodostuu metsähallituksen aarnialueena rauhoittamasta Kaukosuon osasta, joka käsittää etupäässä aapasuomaisia suursara- ja kalvakkanevoja.

Luonnonpuiston laajennusalue käsittäisi noin 340 hehtaaria valtion omistamia maa-alueita Yläneen kunnassa. Alueesta on metsämaata 60 hehtaaria sekä kitu- ja joutomaata 280 hehtaaria. Taloustoiminnan piirissä on metsämaata 35 hehtaaria ja sillä on puustoa 3 000 m³. Alueella olevan metsähallituksen aarnialueen pinta-ala on 286 hehtaaria. Liikkuminen alueella tulisi olemaan kuten nykyisessäkin luonnonpuistossa luvanvaraista lukuunottamatta alueen halki johdettavaa retkeilypolkua.

2) *Paljakan luonnonpuiston laajennusalue* täydentäisi nykyisen luonnonpuiston hydrologisesti ja maisemallisesti ehyemmäksi kokonaisuudeksi. Lisäksi laajennusalue monipuolistaisi alueen suoluontoa, liittäisi Paljakan vaaran lakimetsät luonnonpuistoon sekä lisäisi luonnonpuiston merkitystä eläimistön suojelun kannalta. Laajennusalueen metsät ovat enimmäkseen kuusivaltaisia tuoreita kangasmetsiä. Alueen pääosa sijaitsee 300 metrin toimenpiderajan yläpuolella tai sen tuntumassa. Paljakanvaaran laki-

osat nousevat yli 380 metrin korkeuteen meren pinnasta. Soiden ja rinteiden lehtomaisten metsien kasvillisuus on rehevää. Alueella tavataan muun muassa lehto-, saniais- ja lettokorpia sekä tutkimuksen kannalta merkittäviä lakisoita. Alueella virtaa useita lähdeperäisiä puroja kuten Mustanrinnanpuro ja Jatkonpuro. Luonteenomaisia ovat rinesoihin luettavat pienet nevat ja rämeet. Seudun eläimistö on tyyppillistä Kainuun korkeille kuusivaltaisille vaaramaille.

Luonnonpuiston laajennusalue käsittäisi noin 2 000 hehtaaria valtion omistamia maa-alueita Puolangan ja Hyrynsalmen kunnissa. Alueesta on metsämaata 1 700 hehtaaria sekä kitu- ja joutomaata 300 hehtaaria. Taloustoiminnan piirissä on metsämaata 750 hehtaaria ja sillä on puustoa 80 000 m³. Rajaukseen sisältyy valtion vesialueita kaksi hehtaaria. Alueella on 630 hehtaarin laajuinen metsähallituksen aarnialue ja 60 hehtaarin laajuinen ojitusrauhoitusalue. Nykyisen Paljakan luonnonpuiston pinta-ala on 660 hehtaaria. Laajennuksen jälkeen puiston kokonaispinta-alaksi tulisi noin 2 660 hehtaaria. Puiston läpi on tarkoitus johtaa retkeilypolku Paljakanvaaralle. Muualla kulkeminen on ilman lupaa kielletty.

3) *Runkauksen luonnonpuiston laajennusalue* parantaisi merkittävällä tavalla nykyisen luonnonpuiston itä- ja koillisosien soitten vesitaloudellista itsenäisyyttä. Runkauksen luonnonpuisto laajennuksineen on tärkeä osa Perämeren ympäristöseutujen tutkimuskohteiksi soveltuvien rauhoitettujen suoalueiden ketjussa, joka ulottuu nykyiseltä maankohoamisrannikolta sisämaahan aina Kainuuseen saakka.

Luonnonpuiston laajennusalue käsittäisi noin 1 050 hehtaaria valtion omistamia maa-alueita Simon kunnassa. Alueesta on metsämaata 400 hehtaaria sekä kitu- ja joutomaata 650 hehtaaria. Taloustoiminnan piirissä on metsämaata 400 hehtaaria ja sillä on puustoa 35 000 m³. Alueella on 540 hehtaarin laajuinen metsähallituksen päätöksellä muodostettu ojitusrauhoitusalue. Nykyisen Runkauksen luonnonpuiston pinta-ala on 5 875 hehtaaria. Laajennuksen jälkeen luonnonpuiston pinta-alaksi tulisi 6 925 hehtaaria. Alue kuuluu kansainväliseen soidensuojeluohjelmaan. Paikkakuntalaisille on tarkoitus säilyttää kulkuoikeus marjastustarkoituksessa alueella.

4) *Kevon luonnonpuiston laajennusalue* täydentäisi nykyisen luonnonpuistoalueen edustavuutta tunturi-, metsä- ja suokasvillisuuden sekä jokivesistöjen ja niiden eliöstön suojelun

kannalta. Samalla on tarkoituksena muodostaa luonnonpuistosta ehjä hydrologinen kokonaisuus liittämällä eräät jokilatvat valuma-alueen luonnonpuistoon. Kevojoen laakson pohjoisosan liittäminen nykyiseen luonnonpuistoon säilyttäisi oloissamme ainutlaatuisen kanjoni- ja jokilaaksoalueen yhtenäisenä maisemallisesti ja hydrologisesti ehjänä kokonaisuutena. Laajennusalue on kokonaisuudessaan mäntymetsä-ajan pohjoispuolella kuuluen koivu- ja kuusialueeseen. Ylärinteiden koivikot ovat karuja varpuja jäkäläkankaita. Joki- ja purolaaksoissa tavataan paikoin rehevää lehtokasvillisuutta. Laajennusalueeseen kuuluvien jokilatvojen ympäristöt ovat tyypillistä Utsjoen tunturiylänpäästä, skaidia, joka on koivikkoa, tunturikangasta ja matalaturpeista suota. Tuntureista huomattavin on Kuivi. Alueen suot ovat pienehköjä pönkkoisia laksoja. Alueen linnusto edustaa tyypillistä tunturiseutujen palsasoiden lajistoa. Kevo- ja Tsarsjoki ovat merkittäviä lohijokia etenkin poikastuotannon kannalta. Tsarsjoen suulla sijaitsee maisemallisesti kaunis Tsarsjoen köngäs.

Luonnonpuiston laajennusalue käsittäisi noin 36 800 hehtaaria valtion omistamia maa-alueita Utsjoen kunnassa. Alue on kokonaisuudessaan metsätaloudellisten toimenpiteiden ulkopuolella. Valtion vesialueita rajaukseen sisältyy 1 260 hehtaaria. Nykyisen Kevon luonnonpuiston pinta-ala on 34 200 hehtaaria. Laajennuksen jälkeen luonnonpuiston kokonaispinta-ala tulisi noin 71 100 hehtaaria. Alue palvelisi merkittävällä tavalla luonnontieteellistä tutkimusta, erityisesti Turun yliopiston Kevon tutkimusasemaa. Alue on myös saamelaisien luontaiselinten, etenkin porotalouden harjoittamisen kannalta tärkeä. Näiden elinkeinojen harjoittamiseen ei puiston laajentamisella olisi vaikutusta.

6 §. Säännöksen 1 momentti on vastaavansisältöinen kuin vuoden 1938 ja 1956 kansallis- ja luonnonpuistojen perustamista koskevissa laeissa. Viittauksella jakolakiin tarkoitetaan mainitun lain 28 luvun rajankäyntiä koskevia säännöksiä. Mikäli puistoalue rajoittuu yksityiseen maahan, ei erillinen rajankäynti ole tarpeen, koska yksityinen tila muodostaa oman maarekisteriyksikön.

Pykälän 2 momenttiin sisältyvät määräykset kansallis- ja luonnonpuistojen rajojen merkitsemisestä maastoon. Tarkoituksena on, ettei mainittuja rajalinjoja yleensä aukaista maastoon, vaan ne osoitettaisiin muutoin mahdollisimman selvästi kansallis- tai luonnonpuistoa osoittavien tunnuskilvin ja eri maamerkein.

7 §. Pykälän sisältö johtuu suoraan luonnonsuojelulaista, sillä luonnonpuistojen rauhoitussäännökset käyvät suoraan ilmi lain 2 §:n 1 momentista. Mainitun lainkohdan 2 momentista puolestaan johtuu, että kutakin kansallispuistoa koskevat rauhoitussäännökset on annettava erillisellä asetuksella.

8 §. Pykälässä on säädetty luonnonsuojelu- aluetta valvovan viranomaisen haltuunotto-oikeudesta. Säännös on tarpeen puistoalueiden valvonnan riittävien toimintaedellytysten turvaamiseksi.

9 §. Eräiden nyt perustettaviksi esitettyjen kansallis- ja luonnonpuistoalueiden rajausten sisäpuolelle jää yksityisomistuksessa olevia alueita. Useissa tapauksissa nämä ovat jo aiemmin valtionmaiden sisälle jääneitä pienehköjä niittypalstoja tai muita näihin verrattavia alueita. Vaikka alueet ovatkin kansallis- tai luonnonpuiston rajojen sisäpuolella, eivät ne luonnonsuojelulain 1 §:n säännös huomioon ottaen luonnollisestikaan kuulu asianomaiseen puistoalueeseen. Kun kuitenkin mainitut palstat on, mikäli ne saadaan hankituksi valtion omistukseen, tarkoituksenmukaista liittää puistoon ehjemmän kokonaisuuden aikaansaamiseksi, pykälässä ehdotetaan, että ne valtion omistukseen tultuaan ovat suoraan puistoaluetta. Muussa tapauksessa toimenpide edellyttäisi erillisen lain tai asetuksen säätämistä.

Verraten suuria yksityisomistuksessa olevia alueita sisältyy kahden nyt perustettavaksi esitetyn kansallispuistoalueen, nimittäin Itäisen Suomenlahden kansallispuiston ja Linnansaaren kansallispuiston laajennusalueen rajausten sisäpuolelle. Se, mitä edellä on todettu, koskee myös näitä alueita. Puistorajauksen sisällä olevat yksityismaat ovat luonnollisesti kaikista käyttörajoituksista vapaat. Alueiden valtionmaiden osuus on kuitenkin lähinnä niillä käynnissä olevasta ostotoiminnasta johtuen jo niin huomattavaa, että puistoalueiden perustaminen ja laajentaminen on tarkoituksenmukaista jo tässä vaiheessa.

Säännöksen 2 momentin mukaan voitaisiin myös kansallis- tai luonnonpuiston alueeseen välittömästi rajoittuva alue liittää maa- ja metsätalousministeriön päätöksellä kuuluvaksi asianomaiseen kansallis- tai luonnonpuistoon edellyttäen, että sen hankkiminen luonnonsuojelutarkoituksiin muutoin katsotaan tarpeelliseksi.

10 §. Lakiin liittyvällä asetuksella on tarkoitus säätää luonnonsuojelulain 4 §:ssä tarkoitetuista poikkeuksista niiden luonnonpuis-

tojen rauhoitusmääräyksiin, joiden lähistöllä asuvan väestön sekä luontaiselinkeinoja harjoittavien edun ja toimeentulon kannalta se on tarpeellista. Samalla asetuksella on myös tarpeellista määrätä edellä 6 §:n 2 momentissa tarkoitetuista eri kansallispuistoja koskevista rauhoitussäännöksistä.

2. Laki eräiden uusien luonnonsuojelualueiden perustamisesta valtionmaille annetun lain muuttamisesta.

14 §. Nykyiseen Liesjärven kansallispuistoon kuuluu maa-alueiden lisäksi laajahko vesialue. Vesialue ei kuitenkaan ole valtion omistuksessa, vaan se on jakamatonta aluetta. Kun kansallispuistoon voi kuulua vain valtion omistuksessa olevia alueita, esitetään mainittu vesialue poistettavaksi kansallispuiston alueesta. Pykälässä on puiston rajausta kuvattu siten, että se käsittää nykyiseen puistoon sisältyvät maa-alueet mukaan luettuna eräät Liesjärven saaret.

19 §. Oulangan kansallispuistoa vuonna 1956 perustettaessa on kansallispuiston rajojen sisäpuolelle jäänyt useita pienehköjä, yksityis-

omistuksessa olevia niittypalstoja. Valtio on sittemmin ostanut osan palstoista tarkoituksenaan liittää ne kansallispuistoalueeseen. Osa palstoista on edelleen yksityisomistuksessa. Lakiin ei kuitenkaan Oulangan puiston osalta sisälly säännöksiä siitä, miten puiston rajojen sisällä olevien palstojen käyttö olisi järjestettävä, jos ne joutuvat valtion omistukseen. Asian selvittämiseksi esitetään pykälässä, että ne valtion omistukseen tultuaan kuuluvat välittömästi puistoalueeseen. Samassa yhteydessä esitetään, että valtiolle jo hankitut kymmenkunta palstaa liitetään kansallispuistoon.

20 §. Lemmenjoen kansallispuiston rauhoitusmääräyksiä on 5.10.1979 annetulla asetuksella (764/79) muutettu siten, että kansallispuiston eräällä osa-alueella on tehty mahdolliseksi kalankasvatustoiminnan harjoittaminen. Kun mainitunlaisen toiminnan ei kuitenkaan voida katsoa kuuluvan kansallispuiston luonteeseen, esitetään pykälässä, että edellä tarkoitettu vähäinen alue poistetaan kansallispuiston alueesta.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraavat lakiehdotukset:

1.

Laki

eräiden valtion omistamien alueiden muodostamisesta kansallispuistoiksi ja luonnonsuojelualueiksi.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §.

Luonnonsuojelulain (71/23) mukaisiksi erityisiksi suojelualueiksi eli kansallispuistoiksi muodostetaan seuraavat alueet:

1) Itäisen Suomenlahden alue, joka käsittää ohessa liitteen numero 1 karttapiirroksen maapinta-alaltaan noin 800 hehtaarin suuruisen punaisella katkoviivalla merkityn rajauksen sisällä olevat, valtion omistamat noin 500 hehtaarin suuruiset maa-alueet Kotkan kaupungissa sekä Pyhtään, Vehkalahden ja Viro-lahden kunnissa;

2) Isojärven alue, joka käsittää noin 1 900 hehtaaria valtion omistamia maa-alueita Kuhmoisten kunnassa ja jonka rajat on merkitty punaisella katkoviivalla ohessa liitteenä numero 2 olevaan karttapiirroksen;

3) Seitsemisen alue, joka käsittää noin 3 060 hehtaaria valtion omistamia maa-alueita Ikaalisten kaupungissa sekä Kurun kunnassa ja jonka rajat on merkitty punaisella katkoviivalla ohessa liitteenä numero 3 olevaan karttapiirroksen;

4) Helvetinjärven alue, joka käsittää noin 2 100 hehtaaria valtion omistamia maa-alueita Ruoveden kunnassa ja jonka rajat on merkitty punaisella katkoviivalla ohessa liitteenä numero 4 olevaan karttapiirroksen;

5) Lauhanvuoren alue, joka käsittää noin 2 600 hehtaaria valtion omistamia maa-alueita Isojoen ja Kauhajoen kunnissa ja jonka rajat on merkitty punaisella katkoviivalla ohessa liitteenä numero 5 olevaan karttapiirroksen;

6) Kauhannevan-Pohjankankaan alue, joka kä-

sittää noin 3 150 hehtaaria valtion omistamia maa-alueita Kauhajoen ja Karvian kunnissa ja jonka rajat on merkitty punaisella katkoviivalla ohessa liitteenä numero 6 olevaan karttapiirrookseen;

7) Salamajärven alue, joka käsittää noin 5 500 hehtaaria valtion omistamia maa-alueita Perhon, Kivijärven ja Kinnulan kunnissa ja jonka rajat on merkitty punaisella katkoviivalla ohessa liitteenä numero 7 olevaan karttapiirrookseen;

8) Patvinsuon alue, joka käsittää noin 8 800 hehtaaria valtion omistamia maa-alueita Lieksan kaupungissa sekä Ilomantsin kunnassa ja jonka rajat on merkitty punaisella katkoviivalla ohessa liitteenä numero 8 olevaan karttapiirrookseen;

9) Tiilikajärven alue, joka käsittää noin 2 000 hehtaaria valtion omistamia maa-alueita Rautavaaran kunnassa ja jonka rajat on merkitty punaisella katkoviivalla ohessa liitteenä numero 9 olevaan karttapiirrookseen;

10) Hiidenportin alue, joka käsittää noin 4 000 hehtaaria valtion omistamia maa-alueita Sotkamon kunnassa ja jonka rajat on merkitty punaisella katkoviivalla ohessa liitteenä numero 10 olevaan karttapiirrookseen; sekä

11) Riisitunturin alue, joka käsittää noin 7 600 hehtaaria valtion omistamia maa-alueita Posion kunnassa ja jonka rajat on merkitty punaisella katkoviivalla ohessa liitteenä numero 11 olevaan karttapiirrookseen.

2 §.

Yleisiksi suojelualueiksi eli luonnonpuistoiksi muodostetaan seuraavat alueet:

1) Koivusuon alue, joka käsittää noin 2 100 hehtaaria valtion omistamia maa-alueita Ilomantsin kunnassa ja jonka rajat on merkitty punaisella katkoviivalla ohessa liitteenä numero 12 olevaan karttapiirrookseen;

2) Olvassuon alue, joka käsittää noin 6 000 hehtaaria valtion omistamia maa-alueita Utajärven ja Pudasjärven kunnissa ja jonka rajat on merkitty punaisella katkoviivalla ohessa liitteenä numero 13 olevaan karttapiirrookseen;

3) Pelson alue, joka käsittää noin 1 800 hehtaaria valtion omistamia maa-alueita Kestilän ja Rantsilan kunnissa ja jonka rajat on merkitty punaisella katkoviivalla ohessa liitteenä numero 14 olevaan karttapiirrookseen;

4) Sukerijärven alue, joka käsittää noin 1 920 hehtaaria valtion omistamia maa-alueita Kuusamon kunnassa ja jonka rajat on merkitty

punaisella katkoviivalla ohessa liitteenä numero 15 olevaan karttapiirrookseen; sekä

5) Värriön alue, joka käsittää noin 11 000 hehtaaria valtion omistamia maa-alueita Sallan ja Savukosken kunnissa ja jonka rajat on merkitty punaisella katkoviivalla ohessa liitteenä numero 16 olevaan karttapiirrookseen.

3 §.

Eräiden luonnonsuojelualueiden perustamisesta valtionmaille 18 päivänä helmikuuta 1938 annettulla lailla (83/38) perustettuun Pyhäntunturin kansallispuistoon liitetään kolme erillistä aluetta, jotka käsittävät yhteensä noin 1 100 hehtaaria valtion omistamia maa-alueita Kemijärven kaupungissa sekä Pelkosenniemen kunnassa ja joiden rajat on merkitty punaisella katkoviivalla ohessa liitteenä numero 17 olevaan karttapiirrookseen.

4 §.

Eräiden uusien luonnonsuojelualueiden perustamisesta valtionmaille 21 päivänä joulukuuta 1956 annetulla lailla (634/56) perustettuja kansallispuistoja laajennetaan seuraavasti:

1) Liesjärven kansallispuistoon liitetään alue, joka käsittää noin 480 hehtaaria valtion omistamia maa-alueita Tammelan kunnassa ja jonka rajat on merkitty punaisella katkoviivalla ohessa liitteenä numero 18 olevaan karttapiirrookseen;

2) Pyhän-Häkin kansallispuistoon liitetään alue, joka käsittää noin 200 hehtaaria valtion omistamia maa-alueita Saarijärven kunnassa ja jonka rajat on merkitty punaisella katkoviivalla ohessa liitteenä numero 19 olevaan karttapiirrookseen;

3) Linnansaaren kansallispuistoon liitetään alue, joka käsittää ohessa liitteen numero 20 karttapiirroksen maapinta-alaltaan noin 3 020 hehtaarin suuruisen punaisella katkoviivalla merkityn rajauksen sisällä olevat, valtion omistamat noin 630 hehtaarin suuruiset maa-alueet Savonlinnan kaupungissa sekä Kangaslammen ja Rantasalmen kunnissa;

4) Oulangan kansallispuistoon liitetään alue, joka käsittää noin 9 900 hehtaaria valtion omistamia maa-alueita Kuusamon ja Sallan kunnissa ja jonka rajat on merkitty ohessa punaisella katkoviivalla liitteenä numero 21 olevaan karttapiirrookseen; sekä

5) Lemmenjoen kansallispuistoon liitetään kaksi erillistä aluetta, jotka käsittävät noin 108 000 hehtaaria valtion omistamia maa-aluei-

ta Enontekiön, Inarin ja Kittilän kunnissa ja joiden rajat on merkitty punaisella katkoviivalla ohessa liitteenä numero 22 olevaan karttapiirrookseen.

5 §.

Eräiden uusien luonnonsuojelualueiden perustamisesta valtionmaille 21 päivänä joulukuuta 1956 annetulla lailla (634/56) perustettuja luonnonpuistoja laajennetaan seuraavasti:

1) Vaskijärven luonnonpuistoon liitetään kaksi erillistä aluetta, jotka käsittävät noin 340 hehtaaria valtion omistamia maa-alueita Yläneen kunnassa ja joiden rajat on merkitty punaisella katkoviivalla ohessa liitteenä numero 23 olevaan karttapiirrookseen;

2) Paljakan luonnonpuistoon liitetään alue, joka käsittää noin 2 000 hehtaaria valtion omistamia maa-alueita Puolangan ja Hyrynsalmen kunnissa ja jonka rajat on merkitty punaisella katkoviivalla ohessa liitteenä numero 24 olevaan karttapiirrookseen;

3) Runkauksen luonnonpuistoon liitetään kaksi erillistä aluetta, jotka käsittävät noin 1 050 hehtaaria valtion omistamia maa-alueita Simon kunnassa ja joiden rajat on merkitty punaisella katkoviivalla ohessa liitteenä numero 25 olevaan karttapiirrookseen; sekä

4) Kevon luonnonpuistoon liitetään alue, joka käsittää noin 36 800 hehtaaria valtion omistamia maa-alueita Utsjoen kunnassa ja jonka rajat on merkitty punaisella katkoviivalla ohessa liitteenä numero 26 olevaan karttapiirrookseen.

6 §.

Edellä tässä laissa tarkoitettujen luonnonsuojelualueiden rajat muuta valtionmaata vastaan on määrättävä ja merkittävä maastoon maanmittaustoimituksessa, jossa on soveltuvin osin noudatettava, mitä jakolaissa (604/51) on säädetty rajankäynnistä. Alueiden rajat on pyrittävä määrittämään mahdollisimman hyvin maastoon soveltuviksi. Rajan paikasta aiheutuvan mahdollisen erimielisyyden ratkaisee valtioneuvosto. Valtioneuvoston päätökseen ei saa hakea muutosta.

Kansallis- ja luonnonpuistojen rajat on mer-

kittävä siten, että puistoaluetta osoittavia tunnuskilpiä sijoitetaan riittävä määrä maastoon ja että rajalinjoilla oleviin puihin tai muihin maamerkkeihin maalataan rajaa ilmaiseva merkki. Maa- ja metsätalousministeriö antaa tarkemmat määräykset rajalinjoille asetettavista tunnuskilvistä samoin kuin niille maalattavista merkeistä. Puistoalueiden rajat vesialueilla merkitään vain kartalle.

7 §.

Edellä 6 §:ssä tarkoitetun toimituksen tulua saatetuksi loppuun, tulevat asianomaisten luonnonpuistojen alueilla noudatettaviksi luonnonsuojelulain mukaiset rauhoitusmääräykset. Kansallispuistojen rauhoitussäännöksistä määrätään asetuksella.

8 §.

Luonnonsuojelua valvovalla viranomaisella ja luonnonsuojelualan vartijalla on oikeus ottaa haltuunsa metsästys-, keräily- tai muut välineet, joita on käytetty tai aiotaan käyttää vastoin kansallis- ja luonnonpuistoissa noudatettavia säännöksiä tai määräyksiä. Sama haltuunotto-oikeus koskee myös puistoalueelta luvattomasti pyydettyjä eläimiä ja luvattomasti otettuja kasveja sekä kaikkea muuta sellaista, mitä puistoalueelta on kielletty ottamasta tai siellä käyttämästä.

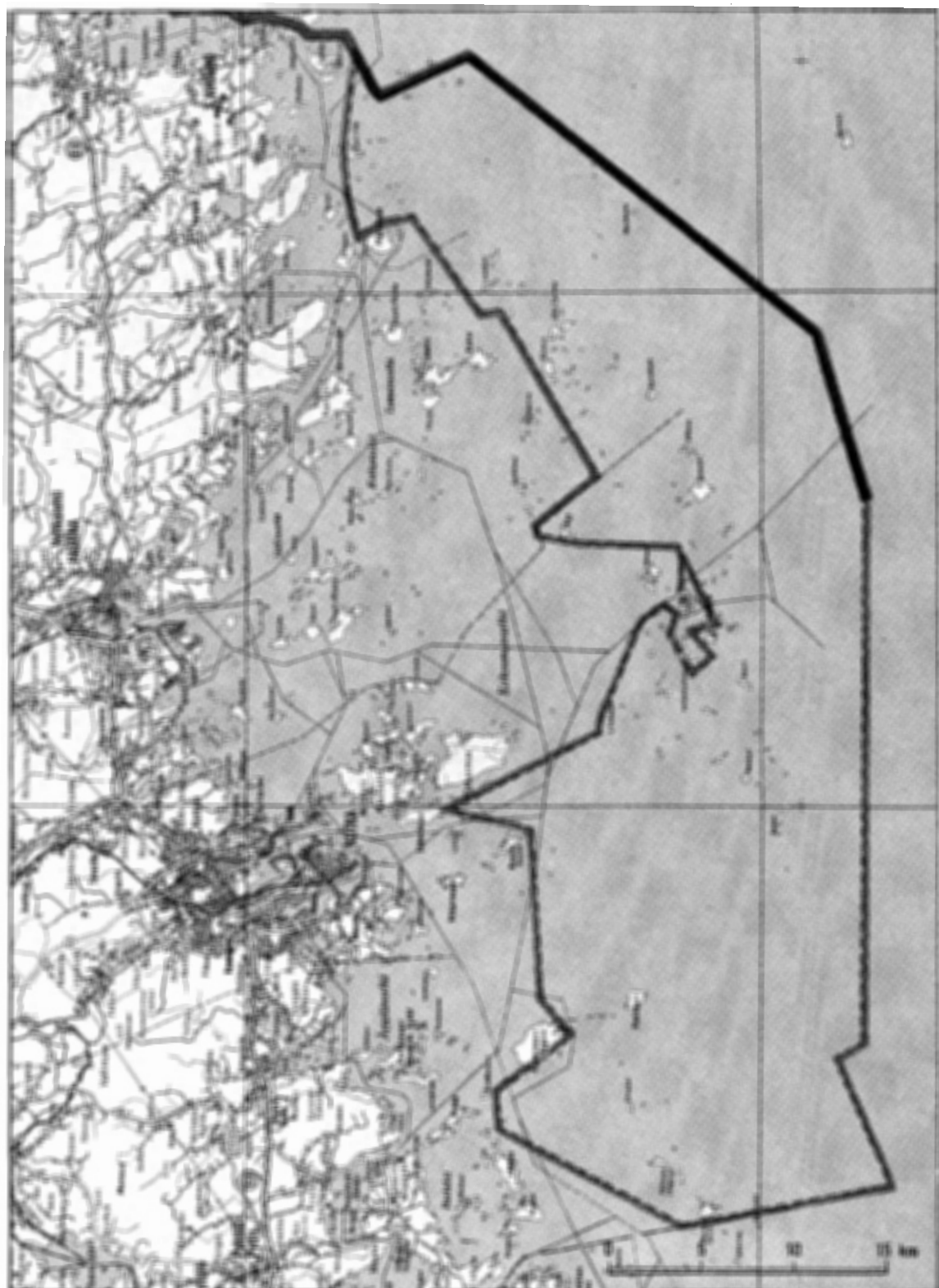
9 §.

Mikäli sellainen alue, joka ei ole valtion omistuksessa, mutta joka sijaitsee tällä lailla perustetun kansallispuiston tai luonnonpuiston rajojen sisällä, siirtyy valtion omistukseen, luetaan se asianomaiseen kansallispuistoon tai luonnonpuistoon kuuluvaksi.

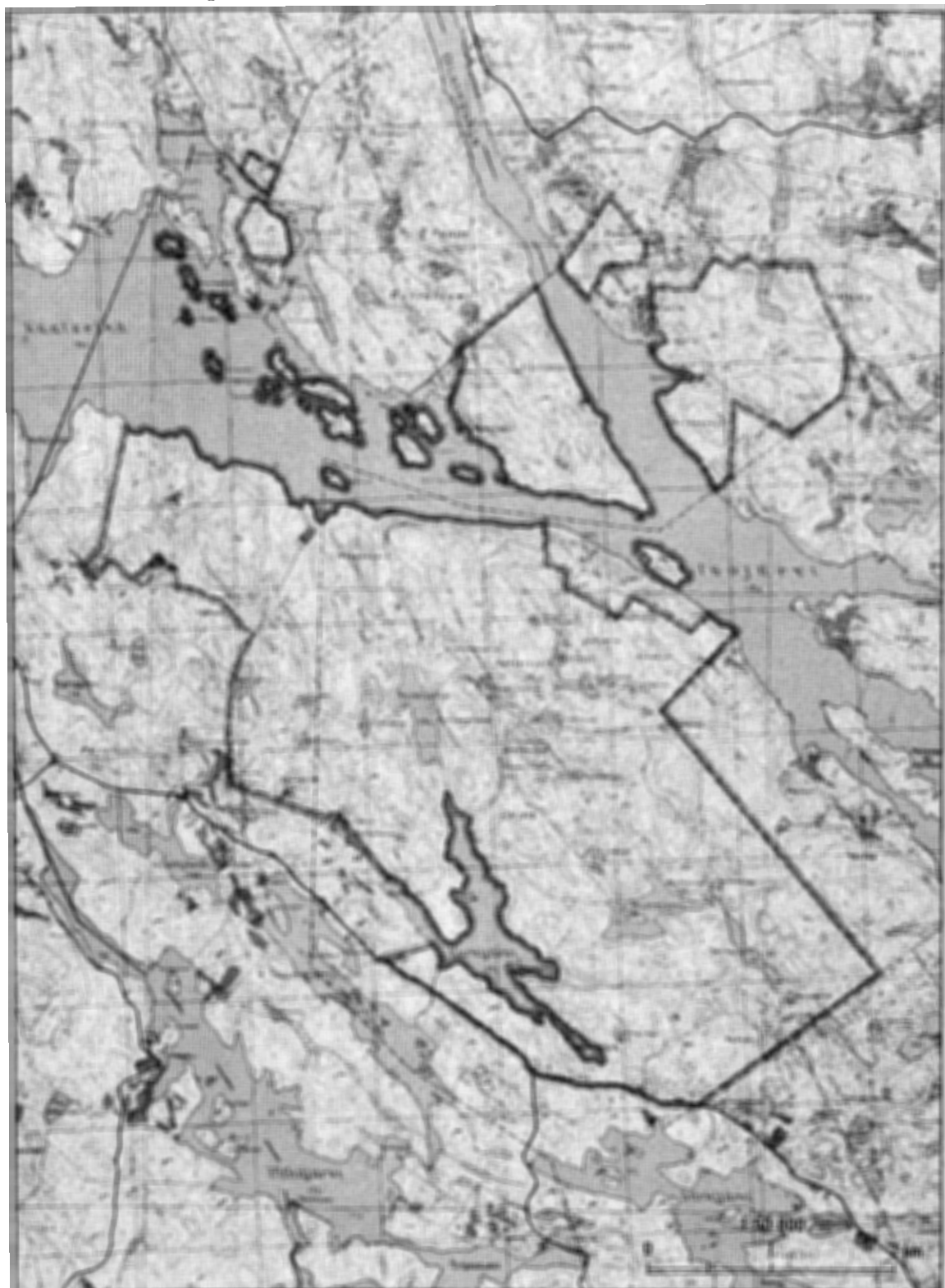
Mikäli sellainen alue, joka rajoittuu tällä lailla perustettuun kansallispuistoon tai luonnonpuistoon, siirtyy valtion omistukseen, voidaan se maa- ja metsätalousministeriön päätöksellä liittää asianomaiseen kansallispuistoon tai luonnonpuistoon.

10 §.

Tarkemmat säännökset tämän lain täytäntöönpanosta annetaan asetuksella.

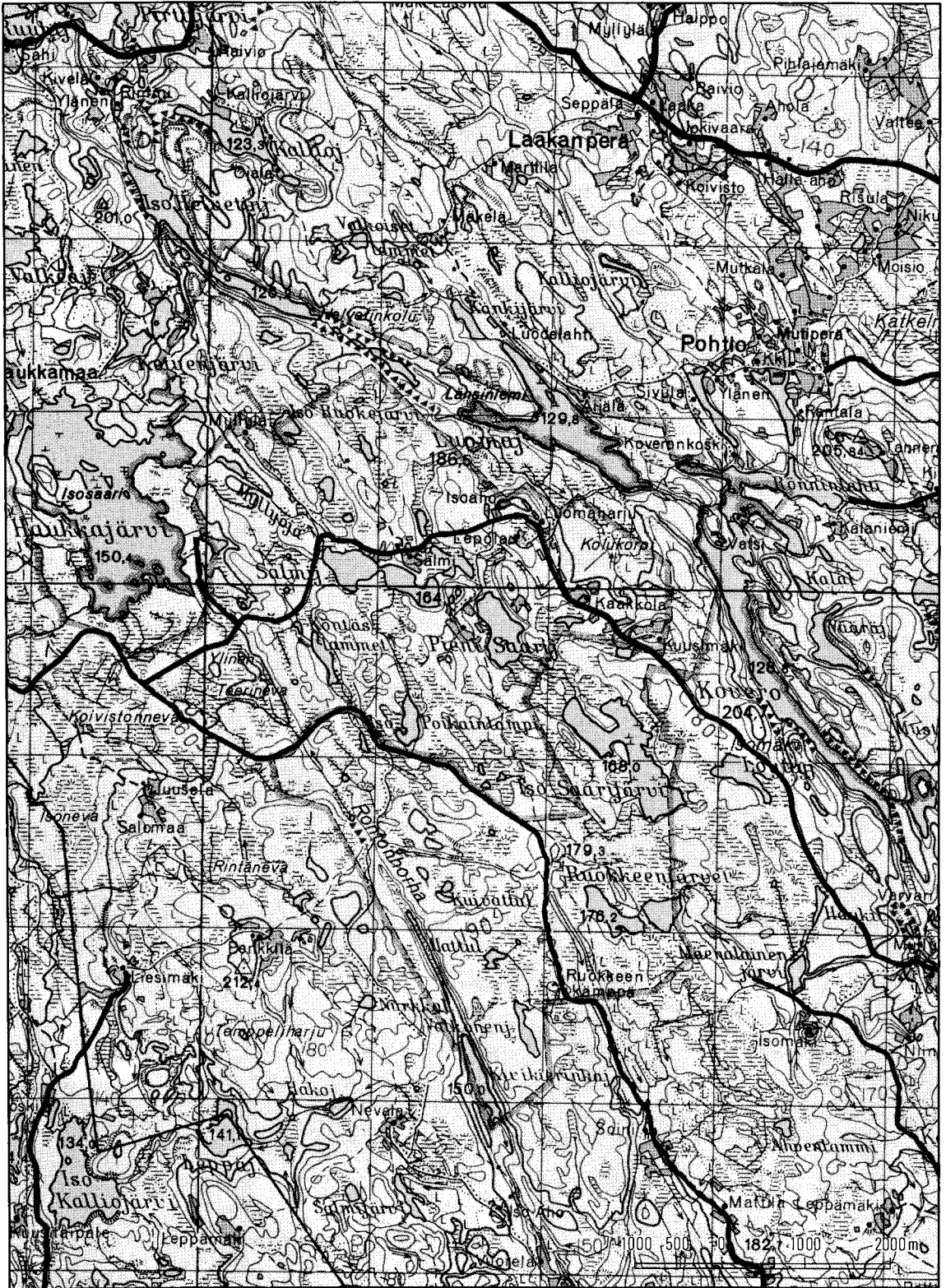
LIITE 1 ITÄISEN SUOMENLAHDEN KANSALLISPUISTO

LIITE 2 ISOJÄRVEN KANSALLISPUISTO

LIITE 3 SEITSEMISEN KANSALLISPUISTO

LIITE 4 HELVETINJÄRVEN KANSALLISPUISTO

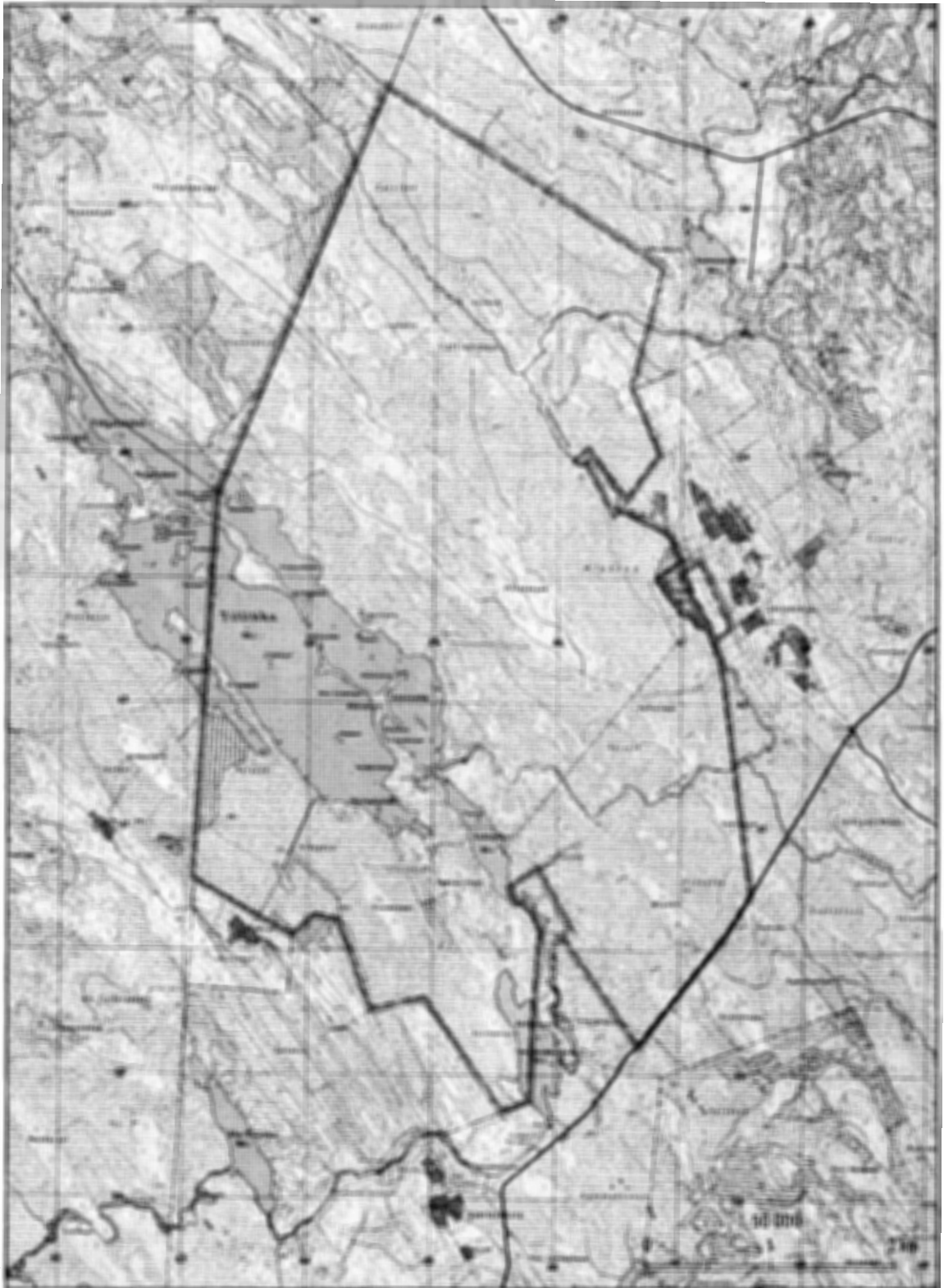
LIITE 6 KAUHANEVAN – POHJANKANKAAN KANSALLISPUISTO

LIITE 7 SALAMAJÄRVEN KANSALLISPUISTO

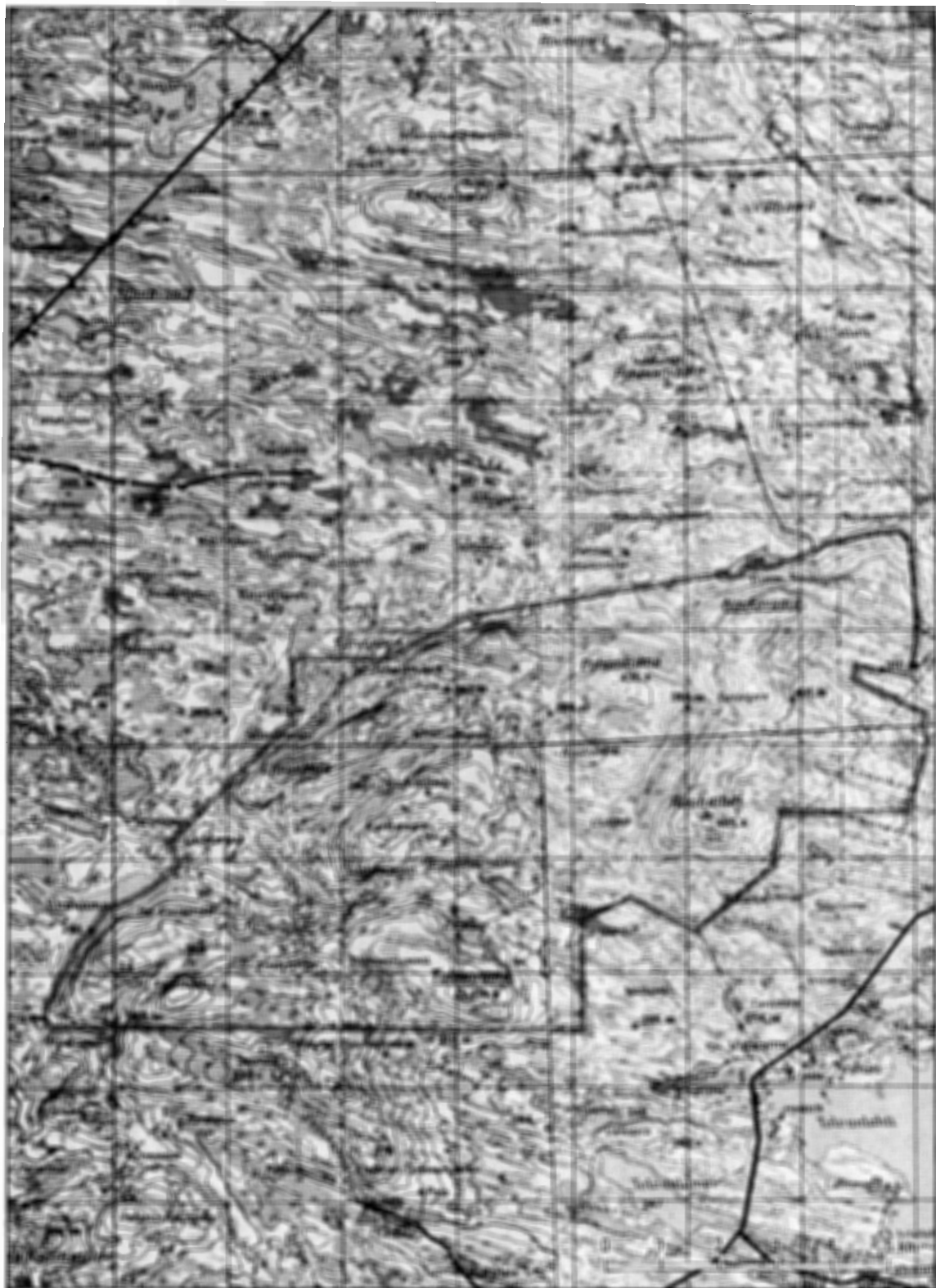
LIITE 8 PATVINSUON KANSALLISPUISTO

LIITE 9 TIILIKAJÄRVEN KANSALLISPUISTO

LIITE 10 HIIDENPORTIN KANSALLISPUISTO

LIITE 11 RIISITUNTURIN KANSALLISPUISTO

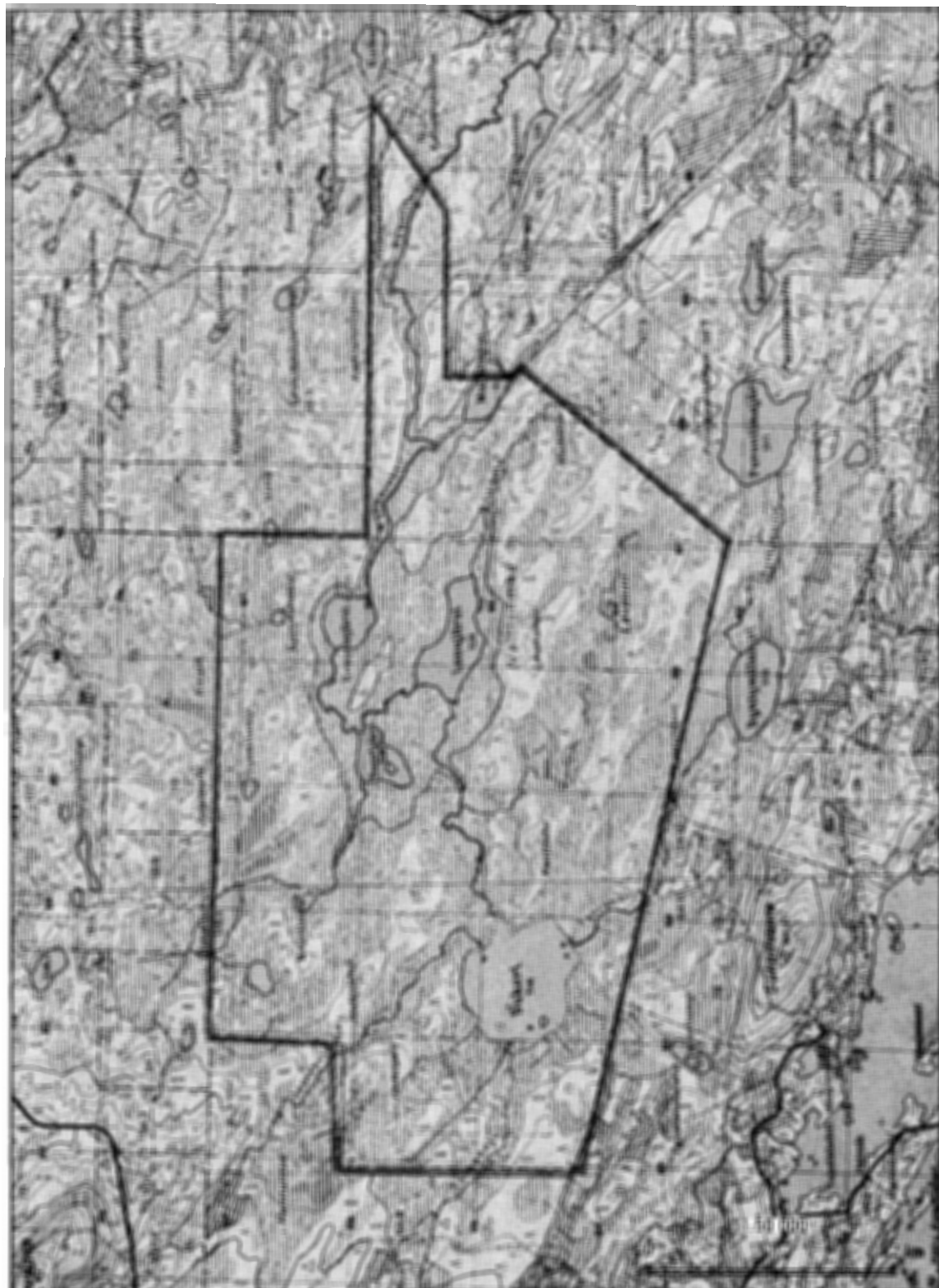
LIITE 12 KOIVUSUON LUONNONPUISTO

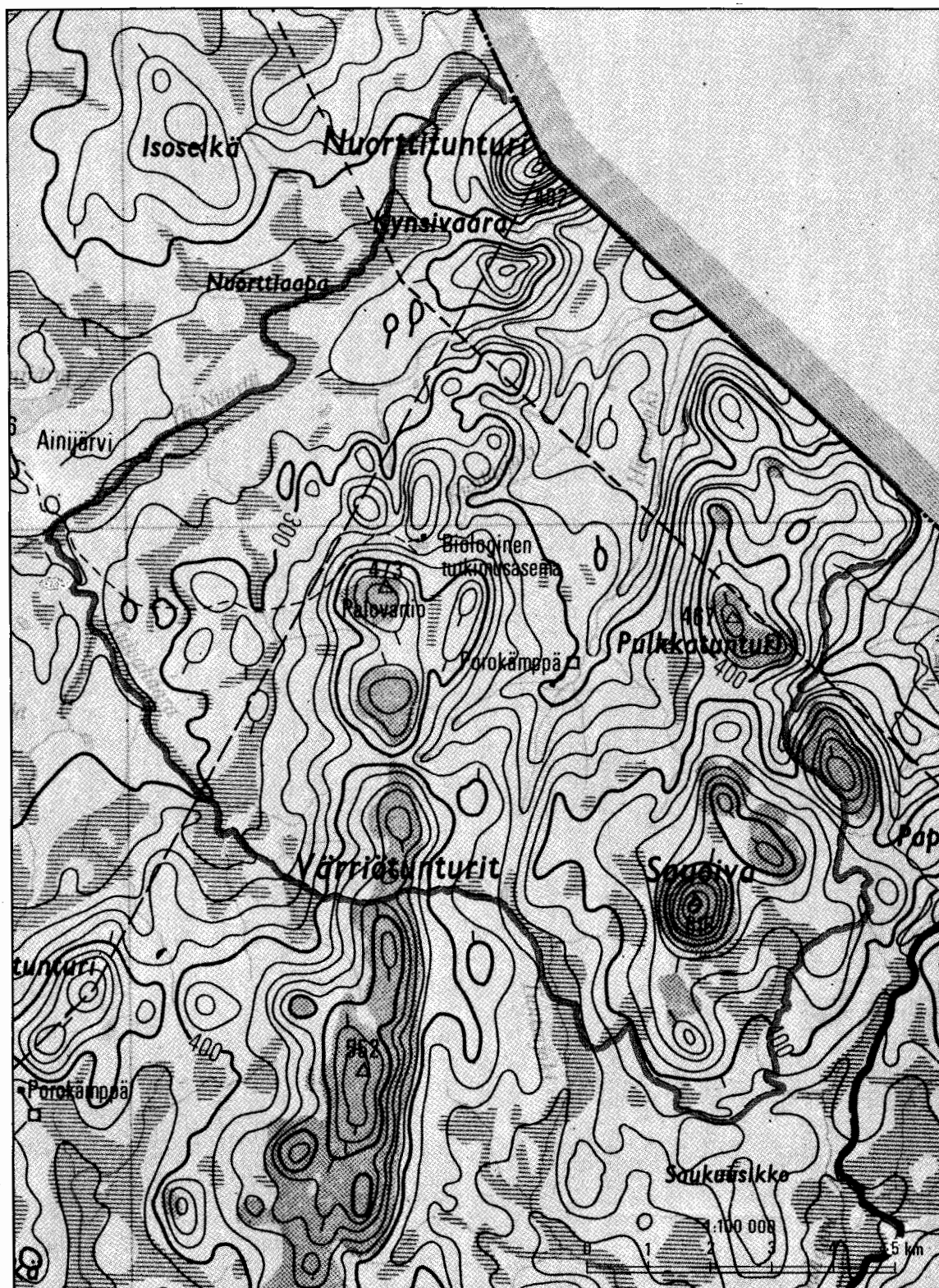
LIITE 13 OLVASSUON LUONNONPUISTO

LIITE 14 PELSON LUONNONPUISTO

LIITE 15 SUKERIJÄRVEN LUONNONPUISTO

LIITE 16 VÄRRIÖN LUONNONPUISTO

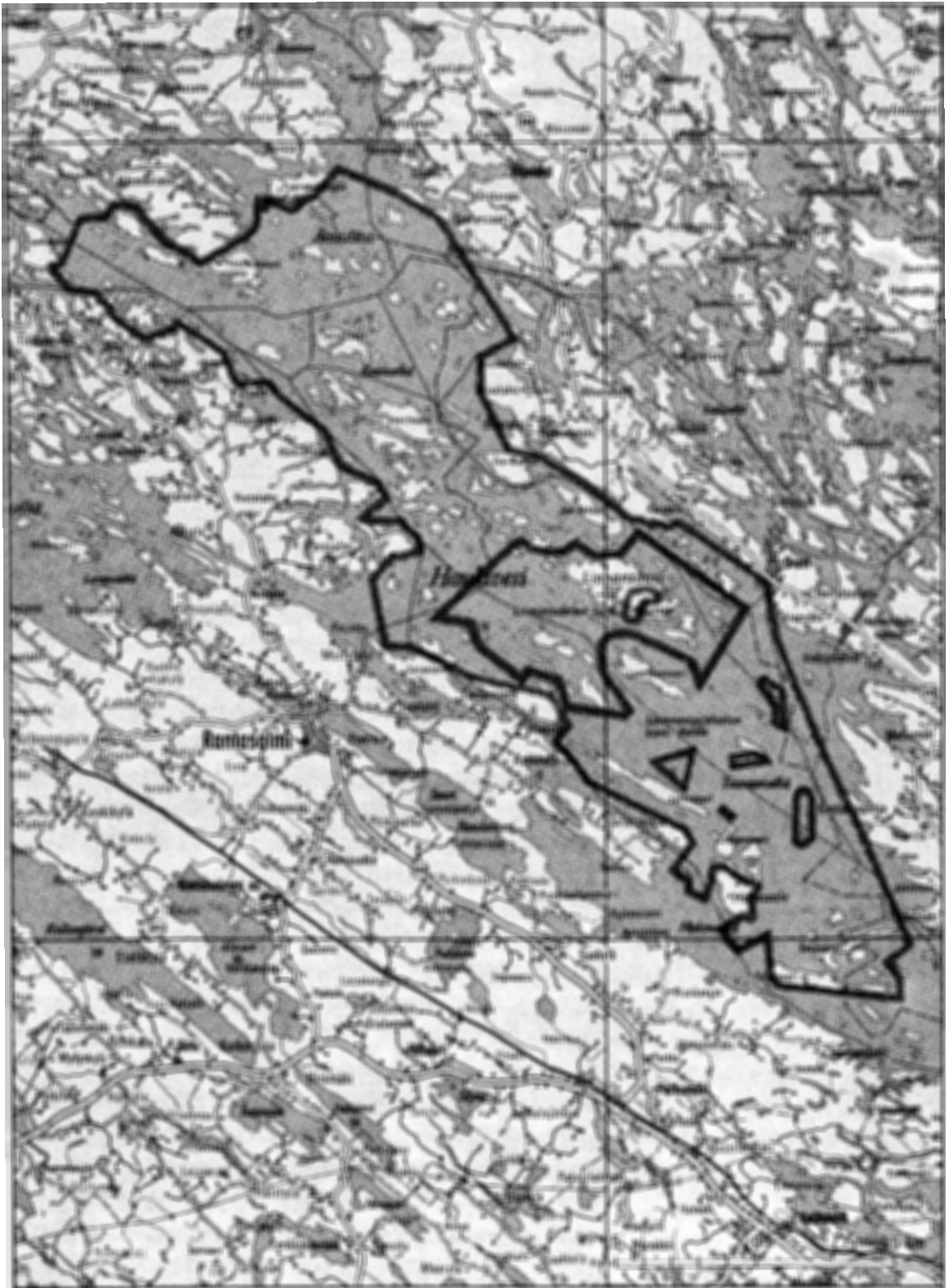
LITE 17 PYHÄTUNTURIN KANSALLISPUISTON LAAJENNUS

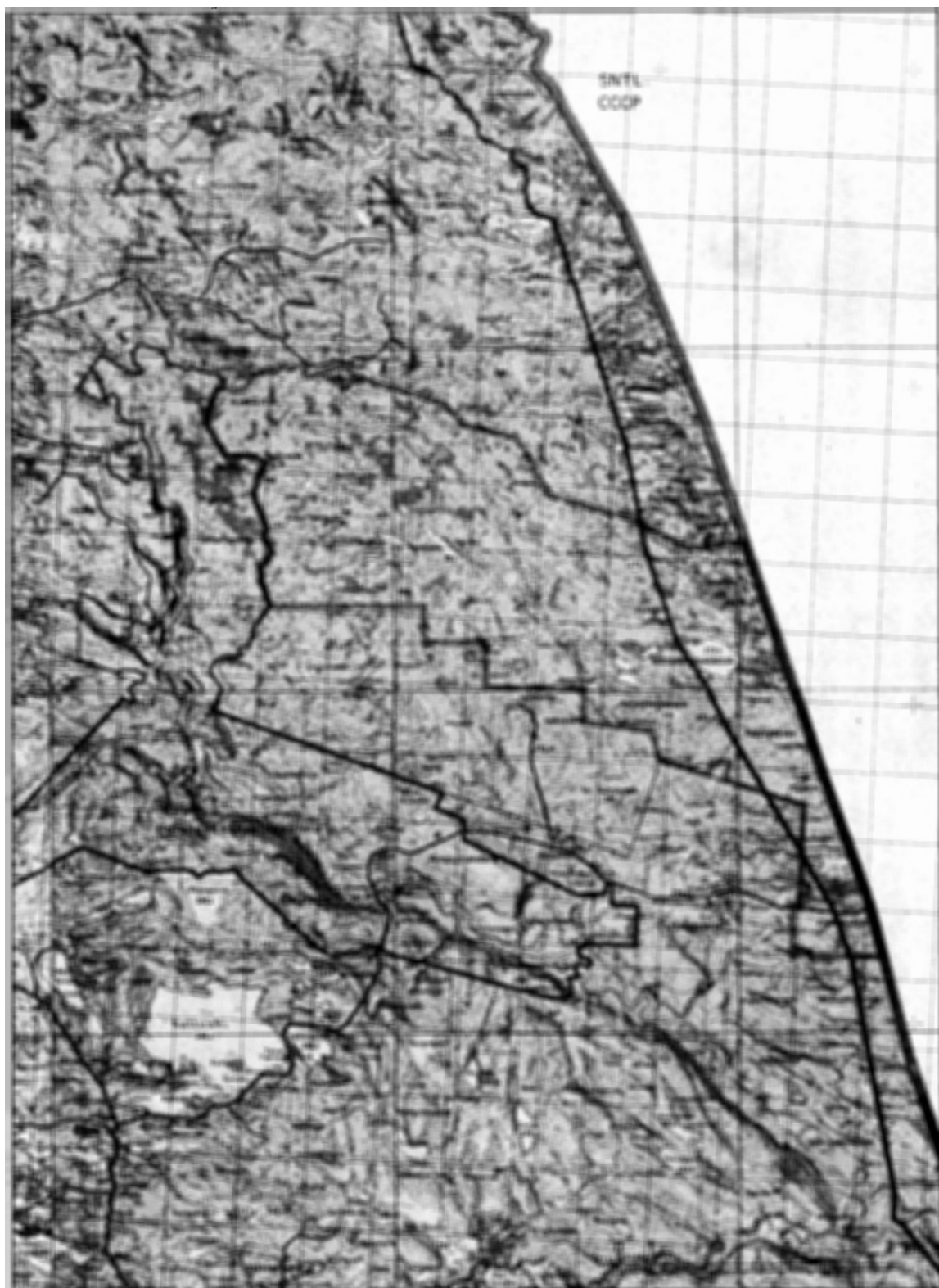
LIITE 18 LIESJÄRVEN KANSALLISPUISTON LAAJENNUS

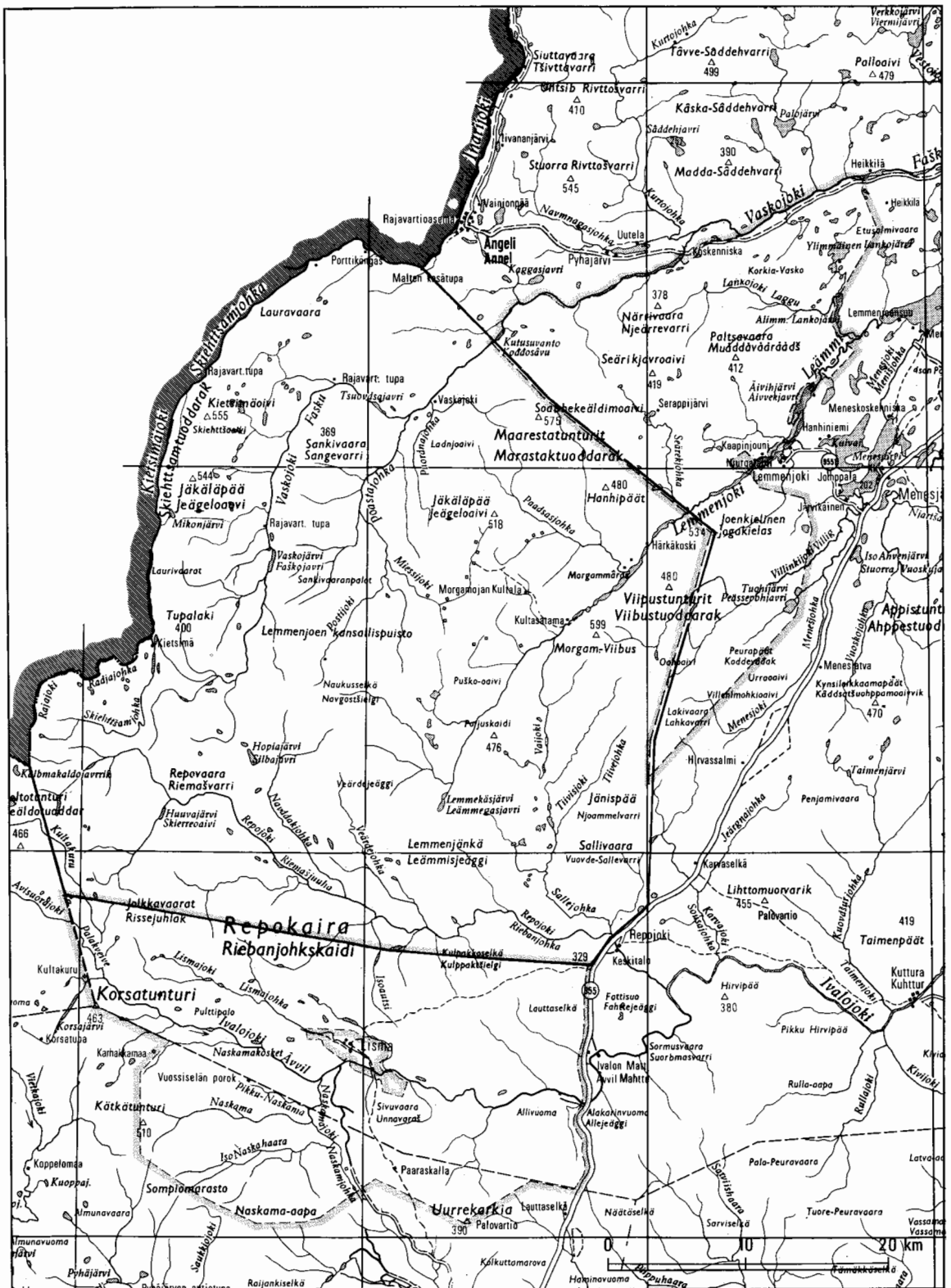
LIITE 19 PYHÄN-HÄKIN KANSALLISPUISTON LAAJENNUS

LIITE 20 LINNANSAAREN KANSALLISPUISTON LAAJENNUS

LIITE 21 OULANGAN KANSALLISPUISTON LAAJENNUS

LIITE 22 LEMMENJOEN KANSALLISPUISTON LAAJENNUS

LITE 23 VASKIJÄRVEN LUONNONPUISTON LAAJENNUS

LIITE 24 PALJAKAN LUONNONPUISTON LAAJENNUS

LIITE 25 RUNKAUKSEN LUONNONPUISTON LAAJENNUS

2.

Laki

eräiden uusien luonnonsuojelualueiden perustamisesta valtionmaille annetun lain muuttamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan eräiden uusien luonnonsuojelualueiden perustamisesta valtionmaille 21 päivänä joulukuuta 1956 annetun lain (634/56) 14 § ja 20 §, näistä 20 § sellaisena kuin se on 5 päivänä maaliskuuta 1971 annetussa laissa (204/71), sekä
lisätään lain 19 §:ään uusi 2 momentti seuraavasti:

14 §.

Liesjärven kansallispuiston raja kulkee: etelässä Tammelan ja Somerniemen kuntien rajaa myöten Liesjärven Taipaleenlahteen laskevan Lehesjoen suulta mainittua jokea pitkin pyykkiin numero 66,

lännessä mainitusta pyykistä tilan Vp 10 rajaa pyykkiin numero 65 ja siitä samassa suunnassa Palolahden pohjukkaan,

pohjoisessa ja idässä Palolahden pohjukasta alueen rantaviivan mukaisesti Lehesjoen suulle asti. Lisäksi kansallispuiston alueeseen kuuluvat seuraavat Liesjärven saaret: Isotsaaret, Lato-saari, Tappurasaaari ja Pyrysaari.

19 §.

Kansallispuistoon ei kuitenkaan lueta rajojen sisällä olevia yksityisiä tiluksia. Milloin tällainen tilus joutuu valtion omistukseen, luetaan se kansallispuistoon. Kansallispuistoon luetaan lisäksi kaikki ne tilukset, jotka puiston perustamisen jälkeen jo ovat joutuneet valtion omistukseen.

20 §.

Lemmenjoen kansallispuiston raja kulkee:

Helsingissä 19 päivänä joulukuuta 1980.

koillisessa Inarin kunnan Paadarin kylässä olevan Siltajoensuu-nimisen tilan RN:o 12:11 Kesäpaikka-nimisen palstan pyykistä n:o 12 pyykkiin n:o 11 ja siitä Kolshamoavien tunturin laelle sekä sen jälkeen Joenkielisen laelle,

idässä Joenkieliseltä Jänispään laelle ja siitä eteläsuunnassa noin 1 kilometrin päähän Menesjärven—Pokan tien pohjoispuolelle ja siitä edellä mainitun tien suuntaisesti lounaaseen noin 2 kilometrin pituudelta ja tästä edelleen eteläsuunnassa Menesjärven—Pokan tielle,

etelässä Menesjärven—Pokan tietä pitkin Repojelta noin 2 kilometriä lounaaseen sijaitsevaan kohtaan, siitä Ratkajärven etelärannalle ja tästä Enontekiön ja Inarin kuntien rajalle noin 10 kilometriä valtakunnan rajasta etelään olevaan kohtaan, sekä

lännessä etelärajan päätekohtasta Enontekiön ja Inarin kuntien rajaa seuraten valtakunnan rajalle sekä siitä valtakunnan rajaa pitkin edellä mainitun Siltajoensuu-nimisen tilan Kesäpaikka-nimisen palstan pyykkiin n:o 12.

Kansallispuistoon ei kuitenkaan lueta rajojen sisällä olevia yksityisiä tiluksia. Milloin tällainen tilus joutuu valtion omistukseen, luetaan se kansallispuistoon kuuluvaksi.

Tasavallan Presidentti

URHO KEKKONEN

Maa- ja metsätalousministeri Taisto Tähkämaa

2.

Laki

eräiden uusien luonnonsuojelualueiden perustamisesta valtionmaille annetun lain muuttamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan eräiden uusien luonnonsuojelualueiden perustamisesta valtionmaille 21 päivänä joulukuuta 1956 annetun lain (634/56) 14 § ja 20 §, näistä 20 § sellaisena kuin se on 5 päivänä maaliskuuta 1971 annetussa laissa (204/71), sekä

lisätään lain 19 §:ään uusi 2 momentti seuraavasti:

*Voimassa oleva laki.**Ehdotus.*

14 §.

Liesjärven kansallispuiston raja kulkee: etelässä Tammelan ja Somerniemen kuntien rajaa myöten Liesjärven Vaskiluodosta Lehesjokea pitkin pyykkiin No 66;

lännessä mainitusta pyykistä tilan Vp 10 rajaa pyykkiin No 65 ja siitä samassa suunnassa Palonlahden pohjukkaan ja edelleen Letkun ja Liesjärven kylien väliselle vesirajalle;

pohjoisessa mainittua vesirajaa myöten noin 800 metriä; sekä

idässä pohjoisrajan päätekohtasta Pyrynsaaren ja Korteniemen itäpuolitse Vaskiluotoon.

14 §.

Liesjärven kansallispuiston raja kulkee: etelässä Tammelan ja Somerniemen kuntien rajaa myöten Liesjärven Taipaleenlahteen laskevan Lehesjoen suulta mainittua jokea pitkin pyykkiin numero 66,

lännessä mainitusta pyykistä tilan Vp 10 rajaa pyykkiin numero 65 ja siitä samassa suunnassa Palolahden pohjukkaan,

pohjoisessa ja idässä Palolahden pohjukasta alueen rantaviivan mukaisesti Lehesjoen suulle asti. Lisäksi kansallispuiston alueeseen kuuluvat seuraavat Liesjärven saaret: Isotsaaret, Lato-saari, Tappurasaari ja Pyrysaari.

19 §.

Kansallispuistoon ei kuitenkaan lueta rajojen sisällä olevia yksityisiä tiluksia. Milloin tällainen tilus joutuu valtion omistukseen, luetaan se kansallispuistoon. Kansallispuistoon luetaan lisäksi kaikki ne tilukset, jotka puiston perustamisen jälkeen jo ovat joutuneet valtion omistukseen.

20 §.

Lemmenjoen kansallispuiston raja kulkee: koillisessa Inarin kunnan Paadarin kylässä olevan Siltajoensuun tilan RN:o 12¹¹ Kesäpaikka nimisen palstan pyykistä n:o 12 pyykkiin n:o 11 ja siitä Kolshamoavain tunturin laelle sekä sen jälkeen Joenkielisen laelle;

idässä Joenkieliseltä Jänispään laelle ja siitä eteläsuunnassa Menesjärven Pokan tielle;

20 §.

Lemmenjoen kansallispuiston raja kulkee: koillisessa Inarin kunnan Paadarin kylässä olevan Siltajoensuun-nimisen tilan RN:o 12:11 Kesäpaikka-nimisen palstan pyykistä n:o 12 pyykkiin n:o 11 ja siitä Kolshamoavain tunturin laelle sekä sen jälkeen Joenkielisen laelle, idässä Joenkieliseltä Jänispään laelle ja siitä eteläsuunnassa noin 1 kilometrin päähän Menesjärven—Pokan tien pohjoispuolelle ja siitä edellä mainitun tien suuntaisesti lounaaseen noin 2 kilometrin pituudelta ja tästä edelleen eteläsuunnassa Menesjärven—Pokan tielle,

Voimassa oleva laki.

etelässä Menesjärven Pokan tietä pitkin Repojoelta noin 2 kilometriä lounaaseen sijaitsevaan kohtaan, siitä Ratkajärven etelärannalle ja tästä Enontekiön ja Inarin kuntien rajalle noin 10 kilometriä valtakunnan rajasta etelään olevaan kohtaan; sekä

lännessä etelärajan päätekohtasta Enontekiön ja Inarin kuntien rajaa seuraten valtakunnan rajalle sekä siitä valtakunnan rajaa pitkin edellä mainitun Siltajoensuun tilan Kesäpaikka nimisen palstan pyykkiin n:o 12.

Kansallispuistoon ei kuitenkaan lueta rajojen sisällä olevia yksityisiä tiluksia. Milloin tällainen tilus joutuu valtion omistukseen, luetaan se kansallispuistoon.

Ehdotus.

etelässä Menesjärven—Pokan tietä pitkin Repojoelta noin 2 kilometriä lounaaseen sijaitsevaan kohtaan, siitä Ratkajärven etelärannalle ja tästä Enontekiön ja Inarin kuntien rajalle noin 10 kilometriä valtakunnan rajasta etelään olevaan kohtaan, sekä

lännessä etelärajan päätekohtasta Enontekiön ja Inarin kuntien rajaa seuraten valtakunnan rajalle sekä siitä valtakunnan rajaa pitkin edellä mainitun Siltajoensuu-nimisen tilan Kesäpaikka-nimisen palstan pyykkiin n:o 12.

Kansallispuistoon ei kuitenkaan lueta rajojen sisällä olevia yksityisiä tiluksia. Milloin tällainen tilus joutuu valtion omistukseen, luetaan se kansallispuistoon *kuuluvaksi*.